

Будинок Мрії Енн
Люсі Мод Монтгомері

Шкільна бібліотека української та світової літератури
Після весілля Енн і Гілберт Блайти залишають Ейвонлі. Гілберт починає лікарську практику в містечку Глен Сент Мері на узбережжі затоки Чотирьох Вітрів. Будинок, у якому живуть молодята, Енн називає Будинком Мрії. У них з'являються нові друзі – капітан Джим, Корнелія Браянт і Леслі Мур, кожен зі своїми таємницями, прагненнями та характерами.

У житті Енн відбувається трагічна подія, яка назавжди залишає слід в її душі. Врешті в Будинку Мрії настають щасливі дні. Енн стає матір'ю – народжує сина Джема. Поруч з Енн завжди її коханий чоловік Гілберт і віддана помічниця Сьюзан Бейкер. З часом Будинок Мрії стає затишним для сім'ї.

Люсі Мод Монтгомері

Будинок Мрії Енн

© Х. Кунець, переклад українською, 2020

© О. Гугалова-Мешкова, художнє оформлення, 2020

© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2010

* * *

Лорі, на згадку про старі часи

I. На горищі Зелених Дахів

– Слава Богу, більше ніякої геометрії, і я не буду вчити її ні сама, ні когось, – сказала Енн Ширлі, із нотками помсти в голосі, засунувши потріпаний том Евкліда у велику скриню з книгами, переможно грюкнула

кришкою й сіла зверху на неї, дивлячись на Діану Райт в іншому кінці горища Зелених Дахів, сірими, як ранкове небо, очима.

Горище було темним, затишним приміщенням, яке навівало мрійливий настрій – таким, яким і годиться бути горищам. Через прочинене вікно, біля якого сиділа Енн, віяв теплий, солодкий, пахучий вітер серпневого дня; надворі шуміли тополі; за ними простягалися ліси, де звивалася стежка Стежки Закоханих, і старий яблуневий сад, який далі давав рясний урожай червонобоких плодів. А понад усім здіймалися, як гори, білосніжні хмари на синьому південному небокраї. Через інше вікно виднілося вдалині сине море під білою піною хвиль – прекрасна затока Св. Лоренса, в якій, як перлина, погойдувався Абеґвейт, чие лагідніше, солодше індіанське ім'я було давно відкинута на користь прозаїчного імені, даного йому на Острові Принца Едварда.

Діана Райт, на три роки старша ніж тоді, коли ми її востаннє бачили, за цей час стала поважною жінкою. Але очі її були такі ж чорні й блискучі, щоки такі ж рожеві, а ямочки такі ж чарівні, як і в ті далекі дні, коли вони з Енн Ширлі в Садовому Схилі заприсяглися одна одній у вічній дружбі. На руках у неї спало маленьке створіння з чорними кучерями, два щасливих роки відоме в Ейвонлі як «Маленька Енн Корделія». Люди в Ейвонлі, звісно, знали, чому Діана назвала її Енн, але от Корделія їх збивала з пантелику. Ні в Барі, ні в Райтів ніколи не було в роду Корделій. Пані Гармон Ендрюс сказала, що, на її думку, Діана знайшла це ім'я в якомусь дешевому романі, і не розуміла, як Фред міг таке дозволити. Але Енн з Діаною тільки всміхалися одна одній. Вони знали, як Маленька Енн Корделія отримала своє ім'я.

– Ти завжди ненавиділа геометрію, – сказала Діана з усмішкою, згадуючи старі часи. – Як на мене, то ти мала б бути рада, що взагалі покінчила з вчителюванням.

– О, та мені завжди подобалося бути вчителькою, крім геометрії. Останні три роки в Саммерсайді були гарні. Пані Гармон Ендрюс сказала мені, коли я повернулася додому, що подружнє життя не сподобається мені набагато більше за вчителювання. Очевидно, пані Гармон дотримується тієї ж думки, що й Гамлет, – краще терпіти старі нещастя, ніж нарватися на нові, про які нам ще нічого невідомо.

Сміх Енн, веселий і нестримний, як і колись, з новою ноткою лагідності та зрілості, задзвенів горищем. Марілла, яка саме готувала сливове варення на кухні, почула його й всміхнулася; тоді зітхнула від думки, що тепер рідко чутиме його в Зелених Дахах. Ніщо в житті Марілли ще не приносили їй стільки радості, як те, що Енн виходила заміж за Гілберта Блайта; але в кожній радості є тінь смутку. За три роки в Саммерсайді Енн часто приїжджала додому на канікули й вихідні; але тепер можна було сподіватися хіба на візит двічі на рік.

– Не зважай на те, що каже пані Гармон, – сказала Діана, зі спокійною впевненістю жінки, яка вже чотири роки заміжня. – Звичайно, у подружньому житті є кращі й гірші періоди. Не чекай, що все завжди йтиме гладко. Але можу тебе запевнити, Енн, що це щасливе життя, якщо вийти за правильного чоловіка.

Енн видушила усмішку. Те, як Діана говорила з виглядом багатого досвіду, завжди трохи її смішило.

«Я, напевно, теж така стану за чотири роки заміжжя», – подумала вона. – «Але мое почуття гумору мене врятує».

– Вже вирішено, де ви будете жити? – спитала Діана, пригортаючи Маленьку Енн Корделію неповторним материнським жестом, який завжди наповнював душу Енн солодкими, невисловленими мріями й надіями, це відчуття було наполовину приємним, а наполовину страшним.

– Так. Це те, що я хотіла тобі сказати, коли сьогодні телефонувала, щоб тебе запросити. До речі, мені все ще не віриться, що в нас в Ейвонлі тепер є телефони. Звучить так безглуздо сучасно для цієї тихої старої місцини.

– Слід дякувати Товариству вдосконалення села Ейвонлі, – сказала Діана. – Якби вони за це не взялися й не довели справу до кінця, телефонів у нас ніколи б не було. Ніхто не хотів. Стільки було сказано, що вже б будь-яке товариство втратило охоту. Але вони не відступали. Ти зробила прекрасну річ для Ейвонлі, Енн, коли заснувала те товариство. А які в нас були зустрічі! Пам'ятаеш синю залу і як Дžadсон Паркер придумав малювати рекламу ліків на своєму паркані?

– Не знаю, чи я аж така вдячна Товариству за телефони, – сказала Енн. – О, я знаю, це дуже зручно – ще зручніше, ніж наш старий спосіб передавати сигнал за допомогою свічки! І пані Рейчел каже: «Ейвонлі має йти в ногу з часом, якщо хочете знати мою думку». Але чомусь мені не хочеться, щоб Ейвонлі псували, як каже пан Гаррісон, коли хоче здатися дотепним, «сучасними незручностями». Я хочу, щоб все залишалось таким, як у старі добрі часи. Це нерозумно – і сентиментально – і неможливо. Тому я негайно стаю мудрою, практичною й можливою. Телефон, як визнає пан Гаррісон, «непогана річ» – навіть якщо й знаєш, що тебе слухають допитливі люди на лінії.

– Це найгірше, – зітхнула Діана. – Так набридає чути телефоністів. Кажуть, пані Гармон Ендрюс наполягла, щоб їхній телефон поставили на кухню, щоб вона слухала, чи він не дзвонить, і водночас наглядала за обідом. Сьогодні, коли ти мені подзвонила, я точно чула, як цокає той чудернацький годинник Паів. Тому не маю сумнівів, що нас слухали або Джозі, або Герті.

– О, то це тому ти сказала: «У вас в Зелених Дахах новий годинник»? Я не могла зрозуміти, що ти маєш на увазі. Я чула злісне клацання, як тільки ти це сказала. Напевно, хтось з Паів зі всієї сили кинув слухавку. Ну, нічого. Як каже пані Рейчел, «Паям вони завжди були, і Паями залишаться на віки віків, амінь». Я хочу поговорити про приємніші речі. Вже вирішено, де буде мій новий дім.

– Ой, Енн, де? Сподіваюся, десь поблизу.

– Ні-і-і-і, у цьому його недолік. Гілберт збирається осісти в Гавані Чотирьох Вітрів – за шістдесят миль звідси.

– Шістдесят! Це ж те саме, що шістсот, – зітхнула Діана. – Я тепер не можу поїхати з дому кудись далі, ніж в Шарлоттаун.

- Ти мусиш приїхати в Чотири Вітри. Це найгарніша гавань на острові. Там є село, називається Глен Сент Мері, і доктор Девід Блайт мав там практику п'ятдесят років. Це двоюрідний дід Гілберт, знаєш. Він йде на пенсію, а Гілберт має перейняти його практику. Доктор Блайт, однак, залишає собі будинок, тому нам доведеться знайти собі помешкання. Я ще не знаю, що це буде і де, але в уяві я вже вималювала собі будиночок і його умеблювала - крихітний замок в Іспанії.

- А куди ви ідете в весільну подорож? - спитала Діана.

- Нікуди. Не дивився на мене так перелякано, Діано. Ти вже як пані Ендрюс. Вона, звичайно, зауважить, що людям, які не можуть собі дозволити весільну подорож, найкраще нікуди й не їхати; а тоді вона нагадає мені, що Джейн у свою їздила в Європу. Я хочу провести Свій медовий місяць у Чотирьох Вітрах у власному Будинку Мрії.

- І ти вже вирішила, що дружок у тебе не буде?

- Їх мені не залишилося. Ти, Філ, Прісцилла та Джейн мене обігнали в питаннях шлюбу; а Стелла працює й викладає у Ванкувері. У мене більше нема «споріднених душ», а інакше дружки мені не потрібні.

- Але ж у тебе буде фата, правда? - стривожено спитала Діана.

- Так, справді. Без неї я не почуватимуся нареченою. Пам'ятаю, як казала Метью того вечора, коли він привіз мене в Зелені Дахи, що я ніколи не стану нареченою, то я надто простакувата на вигляд, щоб хтось захотів на мені женитися - хіба крім пастора на закордонній місії. Я чомусь думала, що пастори на місії не можуть собі дозволити перебирати, якщо вже хочуть, щоб дівчина ризикувала життям між канібалами. Ти б бачила того пастора, за якого вийшла Прісцилла. Він був такий вродливий і таємничий, як ми мріяли в дитинстві, Діано; я ще в житті не бачила краще вбраного чоловіка, а сам він марив «неземною, золотою красою» Прісцилли. Але ж в Японії нема канібалів.

- Зате в тебе весільна сукня мрій, - захоплено зітхнула Діана. - Ти в ній виглядатимеш, як справжня королева - ти така висока й струнка. Як ти залишаєшся такою стрункою, Енн? Я ще ніколи не була така товста - скоро в мене не залишиться талії.

- Повнота, як і худорлявість, даються нам долею, - сказала Енн. - В будь-якому разі, пані Ендрюс не скаже тобі те, що мені, коли я приїхала додому зі Саммерсайду. - Що ж, Енн, ти така ж кістлява, як завжди». «Струнка» звучить романтично, а от «кістлява» - зовсім інша річ.

- Пані Гармон говорила про твоє придане. Вона визнає, що воно не гірше за Джейн, хоч також каже, що Джейн виходила за мільйонера, а ти виходиш тільки за «бідного молодого лікаря. В якого ні копійки за душею».

Енн засміялася.

- Мої сукні дійсно гарні. Я люблю гарні речі. Пам'ятаю свою першу гарну сукню - з коричневої глорії, ту що Метью мені купив на шкільний концерт.

До того все, що я мала, було негарне. Тієї ночі мені здавалося, що я вступаю у новий світ.

- Того вечора Гілберт декламував «Бінген на Рейні» і дивився на тебе, коли казав «Була ще інша, НЕ сестра». А ти розізлилася, бо він запхав твою рожеву троянду собі в нагрудну петельку! Тоді ти ще й не уявляла, що вийдеш за нього.

- Ну, це знову доля, - засміялася Енн, коли вони спускалися сходами горища.

II. Будинок Мрії

У Зелених Дахах у повітрі витало таке хвилювання, як ніколи раніше за всю їхню історію. Навіть Марілла була така схвильована, що не могла цього приховати - що було майже феноменально.

- У цьому домі ще не було весілля, - сказала вона, ніби виправдовуючись, пані Рейчел Лінд. - У дитинстві я чула, як один священник казав, що будинок не стає справжньою домівкою, поки не буде освячений народженням, весіллям і смертю. Смерті тут були - мої батько й мати померли тут, як і Метью; і навіть дитина тут народилася. Колись давно, ще коли ми тільки сюди переїхали, у нас недовго працював одружений чоловік, і його жінка тут народила. Але весілля тут ще не було. Так дивно думати про те, що Енн виходить заміж. Вона мені далі здається маленькою дівчинкою, яку ми з Метью привезли сюди чотирнадцять років тому. Я ніяк не можу повірити, що вона вже виросла. Ніколи не забуду, що я відчувала, коли побачила, як Метью веде ДІВЧИНКУ. Цікаво, що сталося з тим хлопцем, якого б нам прислали, якби не помилка. Цікаво, як склалася ЙОГО доля.

- Ну, помилка сталася на щастя, - сказала пані Рейчел Лінд, - хоч був час, коли я думала інакше - того вечора я прийшла подивитися на Енн, і вона влаштувала нам таку сцену. Чимало змінилося відтоді.

Пані Рейчел зітхнула, а тоді знову пожвавилася. Коли йшлося про весілля, пані Рейчел була готова поховати минуле.

- Я дам Енн два свої бавовняні покривала, - продовжила вона. - Одне в смужку, а друге в листя. Вона каже, вони вертаються в моду. Ну, мода чи не мода, не думаю, що можна придумати щось гарніше для ліжка в гостьовій кімнаті, ніж добре покривало в листя, от що я про це думаю. Треба їх відбілити. Коли Томас помер, я зашила їх в полотняні мішки, але напевно зараз колір жакликий. Але маємо ще місяць, а мокре відбілювання творить дива.

Тільки місяць! Марілла зітхнула, а тоді гордо сказала:

- Я даю Енн півдесятка плетених килимків, тих, що на горищі. Ніколи не думала, що вона їх захоче - вони такі старомодні, і ніхто тепер не хоче в'язаних килимків. Але вона сама мене попросила - сказала, що більше

нічого не хоче на підлогу. Вони дійсно гарні. Я зробила їх з найкращих обрізків і сплела смужками. Було чим зайнятися останні декілька зим. І я закручу їй стільки сливового варення, що вистачить на весь рік. Дуже дивно. Наші сливи три роки навіть не цвіли, і я вже подумувала їх зрубати. А минулої весни вони були вже білі, а такого врожаю слив у Зелених Дахах я їй не пригадаю.

- Слава Богу, що Енн з Гілбертом все ж одружуються. Я за це завжди молилася, - сказала пані Рейчел тоном людини, впевненої, що її молитви відіграли найбільшу роль. - Таке полегшення було почути, що вона не йде за того з Кінгспорта. Так, він був багатий, а Гілберт бідний - принаймні наразі; але він хлопець з острова.

- Він Гілберт Блайт, - задоволено сказала Марілла. Марілла скоріше б вмерла, ніж озвучила б думку, яка сиділа в неї в голові ще з Гілбертового дитинства - думка, що якби не її власна впертість і гординя, він міг би бути її сином. Марілла здавалося, що якимось заміжжя Енн виправило б ту стару помилку. Старе зло могло б вийти на добре.

А сама Енн була така щаслива, що її це майже лякало. Боги, як каже старий забобон, не люблять дивитися на надто щасливих смертних. Принаймні деякі люди точно не люблять. Двоє з них насунулися на Енн одних пурпурових сутінків і робили все, що могли, щоб проколоти райдужну бульбашку її насолоди. Якщо вона думала, що отримує приз в особі молодого доктора Блайта, чи якби думала, що він так само без тямі закоханий в неї, як тоді, коли був ще геть зелений, то їх завданням було показати їй все в іншому світлі. Але ці дві шановні пані не були ворогами Енн; навпаки, вони її дуже любили й захищали б її, як рідну дитину. Людська природа не завжди послідовна.

Пані Інґліс - уроджена Джейн Ендрюс, як пишуть в «Дейлі Ентерпрайз» - приїхала зі своєю мамою і пані Джаспер Белл. Але в Джейн молоко людською добротою не прокисло за роки подружніх сварок. Гострі кути її вдачі згладилися. Не зважаючи на те - як сказала б пані Рейчел Лінд - що вона вийшла за мільйонера, шлюб її був щасливий. Багатство її не зіпсувало. Вона й далі була спокійною, приязною, рожевошокою Джейн зі старої четвірки, яка раділа щастю своїх подруг і цікавилася деталями приданого Енн так, ніби воно могло позмагатися з її шовками та коштовностями. Джейн не вирізнялася блискучим розумом і ніколи не говорила нічого, що варто було б слухати; але також вона ніколи не говорила нічого, що б ранило чиєсь почуття - талант може й негативний, але також рідкісний і вартий заздрості.

- То Гілберт від тебе все ж не відмовився, - сказала пані Гармон Ендрюс, докладаючи всіх зусиль сказати це здивованим тоном. - Ну, Блайти зазвичай дотримуються свого слова, що б там не було. Чекай, то тобі двадцять п'ять, Енн? У часи моєї молодості двадцятип'ятиліття було вже поважним ювілеєм. Але ти досить молодо виглядаєш. Як і всі рудоволосі.

- Руде волосся зараз в моді, - сказала Енн, намагаючись усміхатися, але тон її був холодний. Життя розвинуло в ній почуття гумору, яке допомогло їй подолати чимало труднощів; але поки ніщо не захищало її від згадок про волосся.

- У моді то в моді, - погодилася пані Гармон. - Не вгадаеш, які дивацтва ввійдуть в моду. Ну, Енн, речі в тебе гарні й відповідають твоєму статусу, правда, Джейн? Сподіваюся, ти будеш щаслива. Бажаю тобі всього найкращого. Але довгі заручини рідко закінчуються щасливо. Але у твоєму випадку, звісно, нічого не можна було вдіяти.

- Гілберт виглядає дуже молодим для лікаря. Боюся, люди йому не довірятимуть, - понуро сказала пані Джаспер Белл. Після цього вона закрила рот на замок, ніби вважала, що, сказавши це, виконала свій обов'язок, і тепер її сумління було чисте. Вона належала до того типу, в якого в капелюшку завжди в'язке чорне перо, а на шиї кучері, які вибилися зі зачіски.

Поверхнєве задоволення Енн від її гарних речей нареченої тимчасово було затьмарене; але щастя всередині неї не так легко було потривожити; і уїдливі зауваження мадам Белл і Ендрюс були забуті, коли пізніше прийшов Гілберт, і вони пішли разом до беріз біля струмка, які були молодими деревцями, коли Енн тільки приїхала в Зелені Дахи, а тепер стали високими колонами зі слонової кістки в казковому палаці сутінків і зірок. В їхньому затінку Енн з Гілбертом вели свої любовні розмови про новий дім і нове життя разом.

- Я знайшов для нас гніздечко, Енн.

- О, де? Сподіваюся, не в самому селі. Я б не хотіла.

- Ні. В селі вільних будинків не було. Це білий будиночок на узбережжі, на півдорозі між Глен Сент Мері й Станцією Чотирьох Вітрів. Трохи далеко. Але коли ми поставимо телефон, то все буде гаразд. Місце розташування прекрасне. Вид на захід сонця та синю гавань. Поряд піщані дюни - на них віє морський вітер, і їх зрошують краплі морської води.

- Але сам будинок, Гілберте, - НАШ перший дім? Який він?

- Він не дуже великий, але для нас достатньо. Внизу чудова вітальня з каміном, ідальня, яка вікнами виходить на гавань, і маленька кімната, яка згодиться мені на кабінет. Будинку біля шістдесяти років - він найстаріший в Чотирьох Вітрах. Але його зберегли в хорошому стані й років п'ятнадцять тому відремонтували - перекрили дах, поштукатурили, переклали підлогу. Він був добре збудований. Я зрозумів, що з ним пов'язана якась романтична історія, але чоловік, в якого його винайняв, її не знає. Він сказав, що Капітан Джим - єдиний, хто ще може звести в ній кінці з кінцями.

- А хто такий Капітан Джим?

- Доглядач на маяку Чотирьох Вітрів. Тобі сподобається його ліхтар, Енн. Він крутиться й світить як велика зірка в сутінках. Його видно з вікон нашої вітальні та з парадного входу.

- А хто власник будинку?

- Зараз він у власності пресвітерської церкви Глен Сент Мері, і я винаймав його в довірених осіб. Але колись він належав старій пані Елізабет Рассел. Вона померла минулої весни, і оскільки в неї не було близьких родичів,

вона залишила власність церкві. Її меблі все ще в будинку, і я купив більшість із них – можна сказати задарма, бо все таке старомодне, що вони боялися, що вони їх нікому не продадуть. Народ в Глен Сент Мері, думаю, надає перевагу плюшевій парчі й сервантам з дзеркалами й оздобленням. Але меблі пані Рассел дуже добрі, і я впевнений, що вони тобі сподобаються, Енн.

– Поки все звучить добре, – сказала Енн, з обережністю схвально кивнувши. – Але, Гілберте, людям не досить одних меблів для життя. Ти поки не згадав одну дуже важливу річ. Біля дому є ДЕРЕВА?

– Купа дерев, о, дріадо! За будинком цілий ялиновий гай, вздовж дороги два ряди осокорів і кільце білих беріз довкола саду. Парадні двері виходять просто в сад, але є ще один вхід – хвіртка між двома ялинами. Завіси на одному стовбурі, а засув на іншому. Їхні гілки вгорі утворюють арку.

– Тепер я щаслива! Я б не змогла жити в місці, де немає дерев – мені б бракувало чогось життєво необхідного. Про струмок я тепер тебе вже не питатиму – це було б занадто.

– Але там є струмок – він, власне, перетинає куток саду.

– Тоді, – сказала Енн, задоволено й протяжно зітхнувши, – цей будинок, що ти знайшов – мій Будинок Мрії і не інакше.

III. Країна мрій

– Ти вже вирішила, кого запросиш на весілля, Енн? – спитала пані Рейчел Лінд, завзято вишиваючи серветки на стіл. – Пора розсилати запрошення, навіть якщо вони будуть неформальними.

– Я не планую запрошувати багато гостей, – сказала Енн. – Ми хочемо, щоб наш шлюб побачили лише ті, кого ми найбільше любимо. Гілбертові рідня та друзі, пані та пані Аллан, і пан та пані Гаррісон.

– Були часи, коли ти б не перелічила пана Гаррісона поміж своїх найближчих друзів, – сухо сказала Марілла.

– Ну, він мені не ДУЖЕ сподобався під час нашої першої зустрічі, – визнала Енн і засміялася над спогадами. – Але пан Гаррісон за час нашого знайомства виріс в моїх очах, а пані Гаррісон дуже мила. І, звісно, ще пані Лаванда і Пол.

– Вони вирішили приїхати на острів цього літа? Я думала, вони збираються в Європу.

– Вони передумали, коли я написала їм, що виходжу заміж. Сьогодні я отримала листа від Пола. Він каже, що просто мусить приїхати на моє весілля, що б не було з Європою.

- Ця дитина завжди тебе боготворила, - зауважила пані Рейчел.
- Ця «дитина» вже стала дев'ятнадцятирічним юнаком, пані Лінд.
- Як швидко летить час, - блискуче й оригінально відповіла пані Лінд.
- Можливо, з ними приїде Шарлотта Четверта. Вона передала через Пола, що приїде, якщо чоловік її відпустить. Цікаво, чи вона ще носить ті велетенські блакитні банти, і чи чоловік називає її Шарлоттою чи Леонорою. Я б хотіла, щоб Шарлотта приїхала до мене на весілля. Вони планують бути в Будинку Відлуння наступного тижня. Потім, ще Філ з Преподобним Джо...
- Не можу слухати, коли ти так говориш про священника, Енн, - суворо сказала пані Рейчел.
- Але так його називає його дружина.
- То їй слід мати більше поваги до його священної посади, відказала пані Рейчел.
- Я чула, як ви й самі досить критично відгукувалися про священників, - дражливо сказала Енн.
- Так, але я це роблю шанобливо, - заперечила пані Лінд. - Від мене ти ніколи не чула, щоб я давала священникам прізвиська.

Енн видушила усмішку.

- Добре, отже, ще Діана, Фред, маленький Фред і Маленька Енн Корделія - і Джейн Ендрюс. Хотіла б, щоб були пані Стейсі, тітка Джеймсіна, і Прісцилла, і Стелла. Але Стелла у Ванкувері, Пріс в Японії, а пані Стейсі вийшла заміж в Каліфорнії, тітка Джеймсіна поїхала в Індію вивчати поле місії своєї дочки, незважаючи на свій страх перед зміями. Просто жадливо - як людей може розкинути по всій планеті.
- Не так замислив Господь, ось що я про це думаю, - авторитетно заявила пані Рейчел. - У часи моєї молодості люди виростали, одружувалися й осідали там, де народилися, чи десь поряд. Слава Богу, ти тримаєшся острова, Енн. Я боялася, що Гілберт захоче чкурнути на край землі після університету й потягне тебе за собою.
- Якби всі залишалися там, де народилися, на всіх би місця не вистачило, пані Лінд.
- Ох, я не буду з тобою сперечатися, Енн. У МЕНЕ ступеня бакалавра нема. О котрій буде церемонія?
- Ми вирішили, що ополудні. Тоді ми встигнемо на вечірній потяг до Глен Сент Мері.
- І ви будете брати шлюб у вітальні?
- Ні - хіба якщо падатиме дощ. Ми хочемо одружитися в саду - з синім небом над нами, в оточенні сонячного світла. Знаєте. Коли і де я б хотіла

виходити заміж, якби могла? На світанку – червневому світанку, на сході сонця, коли в садах квітнуть троянди; я б прокралася до Гілберта, і ми б разом пішли в березовий гай – а там, під зеленими склепіннями, ніби в прекрасному соборі, ми б і побралися.

Марілла зневажливо пирхнула, а пані Лінд мала шокований вигляд.

– Але це було б жахливо дивно, Енн. Це, напевно, навіть не законно. А що б сказала пані Гармон Ендрюс?

– Ай, у цьому й проблема, – зітхнула Енн. – Стільки всього в житті не можна зробити через страх того, що скаже пані Гармон Ендрюс. «Це правда, дуже шкода, дуже шкода, це правда». Скільки б всього чудового можна було зробити, якби не пані Гармон Ендрюс!

– Часами, Енн, я не впевнена, чи взагалі тебе розумію, Енн, – покаржилася пані Лінд.

– Ти ж знаєш, Енн завжди була романтична, – примирливо сказала Марілла.

– Ну, подружнє життя її від цього вилікує, – втішила її пані Рейчел.

Енн засміялася й вислизнула на Стежку Закоханих, де її знайшов Гілберт; і жодне з них, здається, не мало ні страху, ні надії, що подружнє життя вилікує їх від романтики.

Будиночок Відлуння наповниться людьми наступного тижня, і в Зелених Дахах гуділи від радості з приводу їхнього приїзду. Пані Лаванда майже не змінилися, і можна сказати, що три роки з часу її останнього візиту на Острів не залишили на ній ні сліду; але Енн була вражена Полем. Невже цей двометровий юнак той самий Пол з Ейвонлі?

– Через тебе я почуваюся старою, Поле, – сказала Енн.

– Ви ніколи не постарієте, пані вчителько, – сказав Пол. – Ви одна з тих щасливих смертних, які знайшли джерело молодості й напилися з нього, – і ви, і пані Лаванда. Дивіться! Коли ви вийдете заміж, я не буду називати вас пані Блайт. Для мене ви завжди будете «пані вчителька» – вчителька найкращих уроків, які я вивчив. Хочу вам дещо показати.

Дещо було блокнотом з віршами. Пол втілював деякі зі своїх чарівних фантазій у поезію, і редактори журналів їх гідно оцінили, хоча часто буває навпаки. Енн зі широким радістю читала вірші Пола. Вони були багатообіцяльними.

– Ти станеш знаменитим, Пол. Я завжди мріяла про знаменитого учня. Він мав стати ректором університету – але великий поет навіть краще. Одного дня я зможу хвалитися, що якимось відшмагала видатного Пола Ірвінга. Але ж я ніколи тебе не шмагала, правда, Поле? Втратила таку нагоду! Але якимось я не відпустила тебе на перерву.

– Ви й сама можете стати знаменитою, пані вчителько. Я багато читав ваших робіт за останні три роки.

- Ні. Я знаю, що я можу зробити. Я можу гарно писати, химерні нариси, які подобаються дітям і за які редактори вдячно надсилають чеки. Але чогось великого я написати не можу. Єдине місце для мене для земного безсмертя - у твоїх мемуарах.

Шарлотта Четверта відмовилася від блакитних бантів, але її ластовиння не стало менш помітним.

- Ніколи не думала, що вийду за янкі, пані Ширлі, - сказала вона. - Але ніколи не знаєш, що на тебе чекає, і він в цьому не винен. Він таким народився.

- Ти й сама янкі, Шарлотто, оскільки ти вже вийшла за янкі.

- Пані Ширлі, ні, неправда! І не стала б, навіть якби вийшла за цілий десяток янкі! Крім того, я думала, я вирішила не перебирати, бо хтозна, чи трапилася б мені інша нагода. Том не п'є і не скандалить, бо багато працює, та й взагалі, я всім задоволена, пані Ширлі.

- Він називає тебе Леонорою? - спитала Енн.

- Боже, ні, пані Ширлі. Я б не знала, до кого він звертається. Звичайно, коли ми одружувалися, він казав: «Беру тебе, Леонора», і хочу вам сказати, пані Ширлі, у мене відтоді жакливе відчуття, що це він тоді не мені говорив, і я взагалі не вийшла заміж як слід. А тепер ви виходите заміж, пані Ширлі? Я завжди думала, що хотіла б вийти за лікаря. Було б дуже зручно, якби діти почали хворіти на кір і круп. Том всього лиш муляр, але має добрий характер. Я йому кажу йому: «Томе, можна я поїду на весілля пані Ширлі? Я все одно збираюся їхати, але хочу мати твою згоду», а він: «Роби так, як добре тобі, Шарлотто, і мені теж буде добре». Добре мати такого чоловіка, пані Ширлі.

Філіпа з її преподобним Джо приїхала в Зелені Дахи за день до весілля. Енн з Філ мали захопливу зустріч, яка тепер вгамувалася до затишної приватної розмови про все, що було і що мало статися.

- Королево Енн, ти ще більш королівська, ніж завжди. Я страшенно схудла після народження дітей. Я вже й на половину не така гарна, як була; але Джо це, думаю, подобається. Тепер між нами не такий контраст. І ох, як прекрасно, що ти виходиш за Гілберта. Рой Гарднер не підійшов би, аж ніяк. Тепер я це бачу, хоча раніше була страшенно розчарована. Знаєш, Енн, ти повелася з Роем дуже погано.

- Наскільки мені відомо, він вже оговтався, - усміхнулася Енн.

- О, так. Він одружився, його дружина чудова, вони абсолютно щасливі. Все співдіє на добро. Так каже Джо, і так каже Біблія, а вони досить авторитетні джерела.

- Алек й Алонсо вже женилися?

- Алек так, Алонсо ще ні. Де ті старі часи, коли ми з тобою теревенили в Садибі Петті, Енн! Як ми сміялися!

- Ти останнім часом не бувала в Садибі Петті?

- О, я часто туди ходжу. Пані Петті й пані Марія далі сидять біля каміна і в'яжуть. І це мені нагадало - ми привезли тобі від них весільний подарунок, Енн. Вгадай, що це.

- Ніколи не вгадаю. Звідки вони знали, що я виходжу заміж?

- О, я їм сказала. Я була в них минулого тижня. І вони дуже зацікавилися. Два дні тому пані Петті прислала мені записку, в якій просила мене зайти; а тоді спитала, чи не могла б я передати тобі подарунок. Що б ти найбільше хотіла зі Садиби Петті, Енн?

- Ти ж не хочеш сказати, що пані Петті передала мені своїх порцелянових псів?

- В яблучко. Вони в мене у валізі. А ще я маю для тебе листа. Зачекай, я зараз принесу.

«Дорога пані Ширлі», писала пані Петті, «нам з Марі було дуже цікаво почути про ваше весілля. Прийміть наші найкращі побажання. Ми з Марією не виходили заміж, але ми не проти, щоб інші люди так робили. Надсилаємо вам порцелянових псів. Я збиралася залишити їх вам у моєму заповіті, бо вам вони, здається, шире сподобалися. Але ми з Марією плануємо ще довго пожити, тому я вирішила подарувати вам псів, поки ви ще молода. Не забувайте, що Гог дивиться праворуч, а Магог - ліворуч».

- Тільки уяви, ці премилі старі пси сидітимуть біля каміна в будинку моїх мрій, - захоплено сказала Енн. - Я такого й не чекала.

Того вечора Зелені Дахи гуділи від підготовки до наступного дня; але з настанням сутінків Енн вислизнула надвір. Вона мала здійснити невеличке паломництво свого останнього дівочого вечора й мала здійснити його наодинці. Вона пішла на могилу Метью, на маленькому кладовищі Ейвонлі в затінку тополь, і там в неї відбулося мовчазне побачення зі старими спогадами й невмирущою любов'ю.

- Який би щасливий був Метью завтра, якби був тут, - прошепотіла вона. - Але я вірю, що він знає й радіє - десь в іншому місці. Я десь читала, що «наші мертві не вмирають, поки ми про них не забуваємо». Метью ніколи не помре для мене, бо я ніколи його не забуду.

Вона залишила на його могилі квіти, які принесла зі собою, і поволі рушила вниз довгим пагорбом. Був гарний вечір, який переливався грою світла й тіней. На заході небом пливли купчасті хмари - малинові та янтарні, зі смугами зеленого неба між ними. вдалині мерехтіло призахідне море, і невпинний голос води виринав на рудуватий берег. Довкола неї, у прекрасній сільській тиші, розкинулися пагорби, поля й ліси, які вона так давно знала і любила.

- Історія повторюється, - сказав Гілберт, який приєднався до неї біля своїх воріт. - Пам'ятаєш нашу першу прогулянку цим пагорбом, Енн, - нашу першу прогулянку разом?

- Я в сутінках поверталася додому з могили Метью - а ти вийшов з воріт; і я проковтнула гордість і з тобою заговорила.

- І переді мною відкрилося небо, - додав Гілберт. - З тої миті я чекав завтрашнього дня. Коли я залишив тебе того вечора біля твоїх воріт і йшов додому, я був найщасливішим хлопцем на світі. Енн пробачила мені.

- Думаю, це ти мав мені вибачати. Я була невдячною негідницею - і після того, як ти врятував мені життя на ставку. Як я спочатку ненавиділа тягар від того, що я перед тобою в боргу! Я не заслуговую того щастя, що отримала!

Гілберт засміявся й міцніше стиснув дівчачу руку з його перснем. Заручний перстень Енн був кільцем з перлів. Вона відмовилася носити діамант.

- Мені ніколи не подобалися діаманти з того часу, як я дізналася, що вони не пурпурові, як я собі наміряла. Вони завжди мені нагадуватимуть про те старе розчарування.

- Але перли символізують сльози, за легендою, - заперечив Гілберт.

- Я не боюся. А сльози можуть бути й від щастя. У найщасливіші моменти мого життя на очах у мене були сльози - коли Марілла сказала, що я можу залишитися в Зелених Дахах - коли Метью подарував мені мою першу красиву сукню - коли я почула, що в тебе спала гарячка. Тому нехай будуть перли, Гілберте, і я охоче прийму життєвий смуток разом із радістю.

Але сьогодні закохані думали тільки про радість без натяку на смуток. Бо завтра їхнє весілля, і на них чекав будинок їхніх мрій на туманному, пурпуровому березі гавані Чотирьох Вітрів.

IV. Перша наречена із Зелених Дахів

Коли Енн прокинулася вранці дня свого весілля, сонячне світло підморгувало їй через вікно над дахом веранди, а фіранки розвівав вересневий бриз.

«Яка я рада, що на мене сьогодні світитиме сонце», - подумала вона.

Вона згадала свій перший ранок у цій кімнаті, коли сонце прослизало крізь цвіт Снігової Королеви. То не було щасливе пробудження, бо воно несло зі собою гірке розчарування попереднього вечора. Але з того часу ця маленька кімната стала дорога й священна для неї через роки щасливих дитячих мрій і дівочих видінь. Сюди вона щоразу радісно поверталася після короткої відсутності; біля її вікна вона стояла на колінах тієї ночі страшної агонії, коли думала, що Гілберт помирав, і біля якого вона сиділа в мовчазному щасті у вечір своїх заручин. Не раз вона тут не спала від радості, а часом від горя; а сьогодні вона має покинути її назавжди. Відтепер це буде не її кімната; після її від'їзду її успадкує чотирнадцятилітня Дора. Іншого Енн і не бажала; кімнатка була посвячена

молодості та дівочтву – минулому, яке мало завершитися сьогодні, перед тим як почнеться нова Глава її життя – заміжжя.

У Зелених Дахах кипіла робота й панувала радісна атмосфера. Діана прибула рано, з маленьким Фредом і Маленькою Енн Корделією, щоб допомогти. Деві та Дора, двійнята з Дахів, миттю забрали дітлахів у сад.

– Не дайте Маленькій Енн Корделії замазати сукню! – стривожено застерегла Діана.

– Якщо вони з Дорою, можеш не хвилюватися, – сказала Марілла. – У цій дитині більше розуму й обережності, ніж в більшості матерів, яких я знаю. Справжнє диво. Не те що інший вітрогон, якого я виховала.

Марілла всміхнулася Енн поверх курячого салату. Цілком можливо, що цього вітрогона вона любила най- більше.

– Двійнята насправду гарні діти, – сказала пані Рейчел, переконавшись, що вони її не почують. – Дора така жіночна, справжня помічниця, а Деві стає дуже розумним хлопцем. Він вже не той баламут, яким був.

– Перші пів року, що він тут був, я більше ні на чому не могла зосередитися, – зізналася Марілла. – А тоді я, напевно, звикла. Він останнім часом взявся за фермерство, і хоче, щоб я йому наступного року дозволила перейняти тут справи. Може, так і зроблю, бо пан Барі не знає, чи захоче далі орендувати в нас землю, і треба шукати якийсь вихід.

– Ну, тобі пощастило з погодою на весілля, Енн, – сказала Діана, зав'язуючи об'ємний фартух поверх свого шовкового вбрання. – Кращої годі уявити, навіть якби ти її замовила в Ітоні.

– А й справді, забагато грошей з цього острова витікає в той Ітон, – обурено сказала пані Лінд. Вона мала тверді переконання щодо великих універмагів, які немов спрут пускали свої шупальця, і не упускала нагоди їх озвучити. – А що стосується їхніх каталогів, вони тепер замінили місцевим дівчатам Біблію. По неділях вони тепер вивчають їх замість Святого Письма.

– Зате ними добре забавляти дітей, – сказала Діана. – Фред і маленька Енн Корделія годинами розглядають в них малюнки.

– Я якось забавляла десять дітей без допомоги каталогів Ітона, – суворо сказала пані Рейчел.

– Ну-ну, не сваріться через каталоги, – весело сказала Енн. – Сьогодні мій день, якщо ви не забули. Я така щаслива, що хочу, аби всі були щасливими.

– Сподіваюся, твоє щастя триватиме, дитинко, – зітхнула пані Рейчел.

Вона й справді широко на це сподівалася й вірила, але боялася, так відкрито виставляти своє щастя на показ кидало виклик Провидінню. Енн, заради її ж добра, треба було трохи втихомирити.

Але того серпневого полудня сходами, застеленими старими самородними килимками, спускалася прекрасна й щаслива наречена – перша наречена в Зелених Дахах, струнка і з блискучими очима, під серпанком дівочої фати, з руками повними троянд.

Гілберт, який чекав на неї внизу, підвів закоханий погляд. Нарешті вона була його, ця невловима Енн, за якою він так довго гнався, здобута за роки терплячого очікування. Це йому вона здалася й стала його нареченою. Чи вартий він її? Чи зможе він зробити такою щасливою, якою сподівається? Якщо він її підведе – якщо не відповідатиме її стандартам чоловіка – але тоді їхні погляди зустрілися й усі сумніви вивітрилися. Вони належали одне одному; і, що б життя для них не готувало, це не зміниться. Їхнє щастя було в руках одне одного, і вони обоє не мали страху.

Вони побралися в сонячному сяйві старого саду, у колі люблячих облич давніх друзів. Пан Аллан дав їм шлюб, а преподобний Джо проказав. Як мені назвала це пані Рейчел Лінд, «найгарнішу весільну молитву», яку вона коли-небудь чула. Пташки нечасто співають у вересні, але котрась солодко щebetала, захована на гілці, коли Гілберт з Енн повторювали свої вічні обітниці.

Енн почула її й зраділа; Гілберт теж її почув і подумав, чому не всі птахи світу з'єдналися в одній святковій пісні; Пол почув її й пізніше написав про неї вірш, який згодом викликав найбільше захвату в його першій збірці поезій; Шарлотта почула її й була переконана, що це добрий знак для її улюбленої пані Ширлі. Пташка співала до кінця церемонії, а тоді видала один веселий завершальну трель. Старий сіро-зелений будинок ще не знав щасливішого дня. Прозвучали всі старозавітні жарти, яким годиться прозвучати на весіллі, і всі вони здавалися свіжими й дотепними, ніби ніхто ніколи не чув їх раніше. Панували радість і сміх; а коли Енн з Гілбертом відбували, щоб встигнути на поїзд, з Полом в ролі кучера, двійнята вже стояли наготові з рисом і старими черевиками, у киданні яких Шарлотта Четверта і пані Гаррісон взяли активну участь. Марілла стояла біля воріт і дивилася вслід екіпажу, поки той не зник з очей в кінці дороги, вздовж якої ріс золотушник. Енн обернулася, щоб помахати на прощання. Вона поїхала – Зелені Дахи більше не були її домом; Обличчя Марілли посіріло й постаріло, коли вона повернулася в будинок, який Енн чотирнадцять років, навіть у час своєї відсутності, наповнювала світлом і життям.

Але Діана зі своєю малечею, мешканці Будинку Відлуння й Аллани залишилися допомогти двом літнім пані впоратися зі самотністю першого вечора; і їм вдалося влаштувати тиху приймну вечерю, за якою вони довго сиділи за столом й обговорювали деталі дня. Поки вони там сиділи, Енн з Гілбертом сходили з потяга в Глен Сент Мері.

V. Новосілля

Доктор Девід Блайт прислав по них свого коня та бричку, і хлопчик, який її пригнав, широко всміхнувся й пішов, не попрощавшись, і залишив їх самих,

щоб вони могли наодинці насолодитися поїздкою до свого нового дому цього ясного вечора.

Енн на все життя запам'ятала красу краєвиду, який відкрився перед ними дорогою через пагорб за селом. Її нового дому ще не було видно; але перед нею розкинулася Гавань Чотирьох Вітрів, як велике блискуче дзеркало рожево-срібних кольорів. Ген внизу вона побачила вхід у неї, між піщаними дюнами з одного боку та високою, стрімкою скелею з червоного пісковика з іншого. За мілководдям починалося море, спокійне, чисте й мрійливе. Маленьке рибальське село, яке примостилося в бухті, де дюни зустрічалися з берегом, мало вигляд великого опала в імлі. Небо над ними було як коштовний келих, з якого виливалися сутінки; повітря було чисте й свіже, із запахом моря, і весь пейзаж був наповнений ніжністю морського вечора. Вздовж порослого ялинами берега гавані коливалось декілька невиразних у темряві вітрів. Вдалині дзвонив дзвін у вежі білої церковці; глибокий, солодкий передзвін летів над водою й змішувався зі стогоном моря. Світло в маяку на скелі спалахнуло теплим золотом на тлі ясного північного неба, мерехтлива зірка доброї надії. Горизонтом простягалася сіра стрічка диму пароплава.

- Ой, краса, яка краса, - шепотіла Енн. - Я люблю Чотири Вітри, Гілберте. Де наш дім?

- Його ще не видно - ряд беріз за отією бухтою його ховає. Десь за дві милі від Глен Сент Мері, і від нього до маяка - ще миля. У нас буде небагато сусідів Енн. Біля нас ще тільки один будинок, і я не знаю, хто в ньому живе. Тобі не буде самотньо?

- Не з маяком і всією цією красою за компанію. А хто живе в тому будинку, Гілберте?

- Не знаю. Він виглядає - не зовсім виглядає - що його мешканці могли б виявитися нашими спорідненими душами, Енн, чи не так?

Будинок був великий, солідний, помальований у такий яскравий зелений, що пейзаж довкола тьмянів на його тлі. За ним був фруктовий сад, а перед ним - доглянутий газон, але, однак, дім здавався якимсь голим. Може, через його надмірну охайність; все господарство, будинок, сараї, сад, газон і алея були навдивовижу охайними.

- Малоімовірно, що хтось з таким смаком на фарби може бути ДУЖЕ спорідненим, - погодилася Енн, - хіба що це нещасний випадок - як наша синя зала. Я чомусь упевнена, що дітей тут немає. Він навіть ще охайніший, ніж стара садиба Копів на Торі-роуд, а я й не уявляла, що може бути щось ще охайніше.

Вони нікого не зустріли на вогкій, червоній дорозі, яка звивалася вздовж узбережжя гавані. Але коли вони зрівнялися з рядом беріз, за яким ховався їхній дім, Енн побачила дівчину, яка гнала зграю сніжно-білих гусей вздовж гребеня оксамитового зеленого пагорба праворуч. Під ним росли високі, пишні ялини. Поміж їхніми гілками визирали жовті поля, жовті дюни й латки синього моря. Дівчина була висока й вбрана в блідо-блакитну ситцеву сукню. Йшла вона прямо й підстрибуючи. Вона разом зі своїми гусьми вийшла з воріт біля підніжжя пагорба, коли Енн з Гілбертом проїжджали повз, і уважно на

них подивилася з виразом, який не дотягував до цікавості, але був чимось більшим простої допитливості. На коротку мить Енн здалося, що в ньому був прихований натяк на ворожість. Але від краси дівчини Енн аж перехопило подих – краси такої явної, що всюди мала привертати увагу. На ній не було капелюшка, але короною на голові в неї були викладені важкі коси блискучого волосся, кольору стиглої пшениці; її очі були сині й променисті; її фігура, у простій ситцевій сукні, була дивовижний; а уста її були такі червоні, як букет криваво-червоних маків, затканий у неї за поясом.

– Гілберте, хто ця дівчина, яку ми щойно минули? – тихо спитала Енн.

– Я не зауважив ніякої дівчини, – сказав Гілберт, який всю свою увагу зосередив на своїй нареченій.

– Вона стояла біля воріт – ні, не озирайся. Вона все ще дивиться на нас. Я ще в житті не бачила такого гарного обличчя.

– Не пам'ятаю, щоб бачив особливо вродливих дівчат, коли був тут. У Глені є декілька гарненьких дівчат, але навряд чи їх можна назвати красунями.

– А ця дівчина – красуня. Ти, напевно, її не бачив, інакше б запам'ятав. Її неможливо забути. Я таке лице раніше хіба на картинах бачила. А її волосся! Воно мені нагадало Браунінгову «золоту линву» й «розкішну змію»!

– Може, вона гостює в Чотирьох Вітрах – напевно, у тому великому літньому готелі над гаванню.

– На ній був білий фартух, і вона гнала гусей.

– Може, для розваги. Дивися, Енн – ось наш будинок.

Енн подивилася й поки забула про дівчину з прекрасними, ображеними очима. Перший погляд на її новий дім тішив око й зігрівав душу – він виглядав, неначе велика вершкова мушля, викинута на берег гавані. Ряд високих осококорів вздовж під'їзної алеї виступав на тлі неба величавими пурпуровими силуетами. За ними розкинувся ліс пишних ялин, які захищали сад від надміру охочого подиху морських вітрів, і в ньому вітри вигравали чудернацьку містичну музику. Як і всі ліси, він, здавалося, ховав якісь таємниці – таємниці, чари яких можна було розкрити тільки ввійшовши в нього й занурившись у терпеливі пошуки. Зовні темні зелені руки-гілки ховали їх від надто допитливих чи, навпаки, байдужих очей.

Нічні вітри починали свої дикі танці за мілководдям, і в рибальському селі спалахувало світло, коли Енн з Гілбертом під'їжджали осокоровою алеєю. Двері будиночку відчинилися, і зі сутінків до них замиготів вогонь у каміні. Гілберт допоміг Енн зійти з брички й повів її в сад, через хвіртку між ялинами, по акуратній, червоній стежці до сходинки з піщаника.

– Ласкаво просимо додому, – прошепотів він, і, тримаючись за руки, вони переступили поріг свого Будинку Мрії.

VI. Капітан Джим

«Старий доктор Дейв» і «пані доктор Дейв» прийшли в будиночок привітати молоду й молодого. Доктор Дейв був великим, веселим чолов'ягою з білими вусами, а пані доктор була невеличкою, рожевошокою, сивоволосою чепурною дамою, яка відразу прикипіла до Енн душею, і буквально, і фігурально.

– Я така рада тебе бачити, дорогенька. Ти, напевно, дуже втомлена. Ми приготували вам перекусити, а Капітан Джим приніс вам форелі. Капітане Джим – ви де? Ох, він, напевно, вийшов подивитися до коня. Ходімо на гору, віднесемо твої речі.

Енн пішла вслід за пані доктор Дейв й оглянула її ясным, вдячним поглядом. Їй дуже подобався вигляд її нового дому. У ньому, здавалося, була атмосфера Зелених Дахів і старих традицій.

– Думаю, пані Елізабет Рассел могла б стати моєю «спорідненою душею», – тихенько сказала вона, коли опинилися наодинці у своїй кімнаті.

У кімнаті було два вікна; слухове вікно виходило на гавань, дюни й маяк Чотирьох Вітрів.

«На піну морську виходить вікно
В казковому краї, забутім давно», –

м'яким голосом процитувала Енн. Інше вікно відкривалося на долину, забарвлену в кольори жнив, через яку протікав струмок. За півмилі від струмка виднівся єдиний будинок на горизонті – стара сіра хата, оточена велетенськими вербами, крізь які визирали його вікна, як сором'язливі очі, які чогось шукають у темряві. Енн було цікаво, хто там живе; вони були б її найближчими сусідами, тому вона сподівалася, що вони виявляться гарними людьми. Нараз вона згадала про вродливу дівчину з білими гусьми.

«Гілберт думає, вона не місцева», – міркувала Енн, «але в мене таке відчуття, що місцева. Щось у ній було, що робило її частиною моря, неба й гавані. Чотири Вітри в неї в крові».

Коли Енн спустилася вниз, Гілберт стояв перед каміном і розмовляв з якимсь незнайомцем. Обое повернулися, коли зайшла Енн.

– Енн, це Капітан Бойд. Капітане Бойд, моя дружина.

Це вперше Гілберт сказав «моя дружина» комусь, окрім Енн, і він мало не запишався. Старий капітан простягнув Енн м'язисту руку; вони всміхнулися одне одному й тієї ж миті стали друзями. Споріднені душі впізнали одна одну.

– Широ радий з вами познайомитися, пані Блайт; і сподіваюся, ви будете така ж щаслива, як і перша наречена, яка тут жила. Нічого крашого я вам не можу побажати. Але ваш чоловік представив мене трохи неправильно. Всі мене називають «Капітан Джим», і ви теж зрештою будете, то чому б з цього й не

почати. Ну, ви красуня-наречена, пані Блайт. Дивлюся на вас, і здається, що я сам щойно одружився.

Всі засміялися, а пані доктор Дейв запросила Капітана Джима залишитися з ними на вечерю.

- Дуже дякую. Я їй не проти, пані докторова. Я зазвичай їм сам вдома, у компанії хіба відображення моєї старої фізіономії в дзеркалі навпроти. Нечасто мені випадає нагода сісти за стіл з двома такими гарними, милими леді.

На папері компліменти Капітана Джима можуть виглядати дуже простими, але він робив їй з такою витонченою повагою в голосі й погляді, що жінка, яка ставала їх предметом, почувалася королевою, якій по королівському віддають належне.

Капітан Джим був простим, але великодушним старим чоловіком, з вічною молодістю в очах і в серці. Він був високої статури, вайлуватий, трохи сутулий, і все ж складав враження великої сили й витривалості; гладенько поголене обличчя було бронзове від засмаги й усе в зморшках; густа грива сталевого-сивого волосся падала на плечі, і пара дивовижно синіх, глибоко посаджених очей, які то пускали бісики, то витали в мріях, а часом дивилися в бік моря з виразом тужливого пошуку, як у людини, яка загубила щось цінне і не могла знайти. Одного дня Енн дізнається, що ж шукав Капітан Джим.

Годі заперечувати, що Капітан Джим був не особливо вродливим чоловіком. Його великі щелепи, шершавий рот і квадратні брови були важко назвати гарними; і він пройшов багато нещастя та випробувань, які позначилися на його тілі так само як і на душі; але хоч з першого погляду він здався Енн непоказним, більше Енн ніколи так про нього не думала - дух, який сяяв крізь своє потріпане помешкання, прикрашав його собою.

Вони зібралися за веселим столом. Домашнє вогнище прогнало прохолоду вересневого вечора, але вікно було відчинене, і морський бриз все одно наповнював кімнату. Вид був надзвичайний, він охоплював гавань і вигин низьких пурпурових пагорбів вдалині. Стіл був заставлений делікатесами від пані доктор Дейв, але головною стравою, безсумнівно, була велика тарілка морської форелі.

- Я подумав, вона добре смакуватиме з дороги, - сказав Капітан Джим. - Вона настільки свіжа, наскільки свіжою може бути форель, пані Блайт. Дві години тому ці рибки ще плавали в ставку Глен.

- А хто сьогодні наглядає за маяком, Капітане Джим? - спитав доктор Дейв.

- Племянник Алек. Він так само добре на цьому знається, як і я. Ну, тепер я точно радий, що ви запросили мене на вечерю. Я добряче зголоднів - в обід майже нічого не їв.

- Здається мені, що ви морите себе голодом на тому маяку, - суворо сказала пані доктор Дейв. - Ви ніколи не завдаєте собі клопоту приготувати пристойний обід.

- О, та я готую, пані докторова, - заперечив Капітан Джим. - Я взагалі живу, як король. Вчора ввечері я іздив у Глен і привіз додому кілограм м'яса. Я сьогодні міг мати розкішну вечерю.

- І що сталося з м'ясом? - спитала пані доктор Дейв. - Ви його загубили по дорозі додому?

- Ні, - капітан Джим мав боязкий вигляд. - Вже коли я збирався спати, прийшов бідний, обдертий пес і попросився на ніч. Він, напевно, з рибальського селища. Я не міг видворити бідолаху - у нього була рана на стопі. То я зачинив його на веранді, дав йому старий мішок, щоб він собі постелив, та й сам ліг спати. Але чомусь я не міг заснути. Думав-думав, і згадав, що той пес виглядав голодним.

- І ви встали й дали йому м'ясо - ВСЕ м'ясо, - сказала пані доктор Дейв, з переможною доганю в голосі.

- Ну, але більше нічого було давати, - запротестував Капітан Джим. - Нічого, чого б пес став їсти. Він, напевно, був насправду голодний, бо йому той м'ясо пішло на один зуб. Я добре спав до кінця ночі, але мій обід виходив скупим - картопля й крапка, як то кажуть. А той лайдак на ранок втік. Думаю, ВІН не був вегетаріанцем.

- Покинути тільки, що через якогось нікчемного пса ви себе морите голодом! - пирхнула пані доктор Дейв.

- Може, для когось він зовсім і не нікчемний, - заперечив Капітан Джим. - Вигляд він, правду кажучи, мав не дуже, але ж пса не можна судити за виглядом. Може, він, як і я, має внутрішню красу. Першому Помічнику, мушу визнати, він зовсім не сподобався. Він це показував всім своїм виглядом. Але Перший Помічник упереджений. Хіба може кіт судити пса. Хай там як, але я залишився без вечері на сьогодні, тому мені дуже приємно опинитися на цій щедрій вечері, в прекрасному товаристві. Добре мати добрих сусідів.

- А хто живе в будинку між вербами за струмком? - спитала Енн.

- Пані Дік Мур, - сказав Капітан Джим, - з чоловіком, - додав він, ніби пізніше про нього згадав.

Енн усміхнулася, уявивши собі пані Дік Мур з того, як Капітан Джим про неї сказав; очевидно, друга пані Рейчел Лінд.

- У вас небагато сусідів, пані Блайт, - продовжив Капітан Джим. - Цей бік гавані негусто заселений. Більшість землі належить пану Говарду, он там, за Гленом, і він здає її на пасовиська. А з іншого боку людей багато - особливо МакАлістерів. Ціла колонія тих МакАлістерів, яблуку нема де поміж ними впасти. На днях я говорив зі старим Леоном Блекваером. Він все літо працював на гавані. «Там одні МакАлістери», - так він мені сказав. Ніл МакАлістер, Сенді МакАлістер, Вільям МакАлістер, Алек МакАлістер, Ангус МакАлістер - напевно, і сам дідько МакАлістер.

- Еліотів і Кровфордів не менше, - сказав доктор Дейв, коли сміх трохи втих. - Знаеш, Гілберте, у нас у Чотирьох Вітрах є стара приказка - «Він

чванства Еліотів, гордині МакАлістерів, і марнославства Кровфордів врятує нас Господи».

- Але є між ними й багато добрих людей, - сказав Капітан Джим. - Я плавав з Вільямом Кровфордом багато років, і у відвазі, витримці й чесності йому нема рівних. З того боку Чотирьох Вітрів люди мають клепку. Може, тому з цього боку до них і придираються. Смішно, правда, як людям шкода, що хтось народився трохи мудрішим за них.

Доктор Дейв, в якого вже за спиною сорок років ворожнечі з людьми з іншого боку гавані, засміявся і погодився.

- А хто живе в тому блискучому смарагдовому домі десь за півмилі звідси? - спитав Гілберт.

Капітан Джим задоволено всміхнувся.

- Пані Корнелія Браянт. Вона, думаю, невдовзі прийде до вас, коли дізнається, що ви пресвітеріанці. Якби ви були методистами, вона б і носа сюди не показала. Корнелія страшно боїться методистів.

- Цікава людина, - усміхнувся доктор Дейв. - Найзавзятіша чоловікенависниця.

- Бо їй жоден не дістався? - спитав Гілберт, сміючись.

- Ні, завсі́дні, - серйозно відповів Капітан Джим. - Корнелія могла б обрати, кого хоче, коли була молода. Навіть зараз їй досить було повести пальцем, і якийсь старий вдівець вже був би її. Вона просто, здається, народилася з хронічною ненавистю до чоловіків і методистів. У неї найгостріший язик і найдобріше серце на всі Чотири Вітри. Де б сталося лихо, вона вже там, робить все, щоб допомогти. Від неї ніколи не почуєш злого слова про іншу жінку, і якщо вона вже любить нас, нещасних чоловіків ганити, то якось наша товста шкіра це витримає.

- Про вас вона говорить тільки хороше, Капітане Джим, - сказала пані доктор Дейв.

- Боюся, що так. Мені це не дуже подобається. Від цього здається, що в мені є щось протиприродне.

VII. Наречена шкільного вчителя

- Хто була перша наречена в цьому домі, Капітане Джим? - спитала Енн, коли вони сиділи довкола каміна після вечері.

- Вона частина історії, пов'язаної з цим будинком, про яку я чув? - спитав Гілберт. - Хтось мені казав, ви можете її розповісти, Капітане Джим.

- Так-так, я її знаю. Я, напевно, єдина людина в Чотирьох Вітрах, яка пам'ятає наречену шкільного вчителя такою, якою вона прибула на острів. Вона мертва вже тридцять років, але вона одна з тих жінок, яких неможливо забути.

- Розкажіть нам цю історію, - попросила Енн. - Хочу все дізнатися про жінок, які тут жили до мене.

- Ну, їх було всього три - Елізабет Рассел, пані Нед Рассел і наречена вчителя. Елізабет Рассел була милим, розумним створінням, пані Нед теж була гарна жінка. Але їм не зрівнятися з нареченою вчителя. Вчителя звали Джон Селвін. Він приїхав зі Старого Світу вчити в школі в Глені, коли я був шістнадцятирічним хлопцем. Він не був схожий на інших ізгоїв, які приїжджали працювати в школі на Острові Принца Едварда. Більшість з них були хитромудрими пияками, які вчили дітей читати, писати й рахувати, коли були тверезі, і давали їм прочуханки, коли не були. Але Джон Селвін був хорошим, вродливим парубком. Він винаймав кімнату в мого батька, і ми з ним заприятельували, хоч він і був на десять років старшим. Ми разом читали, гуляли, говорили. Він знав про всю поезію, яка коли-небудь була написана, і цитував мені її вечорами на березі. Тато вважав це страшною тратою часу, але мирився, сподіваючись, що це відіб'є мені охоту йти в море. Ну, але ЦЬОГО ніщо не могло зробити - у моєї мами в роду всі ходили в море, так що це було в мене в крові. Але я любив слухати, як Джон читає й декламує. Пройшло вже майже шістдесят років, але я все ще можу повторити кожен вірш, який від нього почув. Майже шістдесят років!

Капітан Джим на мить замовк, дивлячись у вогнище в пошуку минулих днів. Тоді зітхнув і повернувся до розповіді.

- Пам'ятаю, одного вечора я зустрів його на дюнах. Він мав гарний настрій - точнісінько, як ви, докторе Блайт, коли привезли сьогодні пані Блайт. Як тільки я вас побачив, зразу про нього згадав. І він мені розповів, що вдома в нього кохана, і що вона до нього приїде. Мене, малого егоїста, це мало тішило; я боявся, тепер ми вже не будемо такими приятелями. Але мені вистачило гідності йому цього не показати. Він мені все про неї розповів. Її звали Персіс Лі, і вона мала приїхати ще раніше, разом з ним, але на заваді став її старий дядько. Він хворів, а він її ростив, коли померли її батьки, тому вона не могла його залишити. А тепер він помер і вона їхала вийти заміж за Джона Селвіна. У ті дні то була нелегка подорож для жінки. Поромів було не так багато. «Коли вона має бути тут», - спитав я. «Вона відпливає на "Королівському Вільямі" 20 червня», - сказав він, «і має тут бути в середині липня. Треба зустрітися з теслею Джонсоном, щоб він збудував для неї дім. Сьогодні я отримав її листа. Ще до того, як я його відкрив, знав, що в ньому добрі новини. Я її бачив кілька ночей тому». Я його не зрозумів, і тоді він мені пояснив - хоч я і далі не дуже розумів. Він сказав, що має дар - чи то пак прокляття. Він сам сказав, пані Блайт, - дар чи прокляття. Він не знав, як це назвати. Сказав, що його прапрабаба мала такий самий, і її за це спалили за відьомство. Він сказав, що в нього бувають моменти - транс, так він це назвав - які на нього часом находять. Є таке, лікарю?

- Є люди, які точно схильні до трансів, - відповів Гілберт. - Це більше фізичне питання, ніж медичне. А які в цього Джона Селвіна були транс?

- Як сни, - скептично відповів старий лікар.

- Він сказав, що в снах бачив різні речі, - повільно проказав Капітан Джим. - Майте на увазі, я вам розкажу тільки те, що він сам мені сказав - що відбувалося - що МАЛО відбутися. Він казав, часом вони його втішали, а часом лякали. Чотири ночі перед тим він впав у транс - просто коли сидів і дивився на вогонь. Він побачив стару кімнату, яку бачив в Англії, а в ній - Персіс Лі, яка простягала до нього руки й мала щасливий вигляд. Тож він знав, що отримує добру звістку від неї.

- Сон - просто сон, - посміявся старий лікар.

- Напевно - напевно, - погодився Капітан Джим. - Те саме і я йому тоді сказав. Думати так було простіше. Мені не подобалася думка, що він має видіння - це було неприродно. «Ні», - сказав він, - «мені це не приснилося. Але більше ми про це не говоритимемо. Ти перестанеш бути моїм другом, якщо забагато про це думатимеш». Я сказав йому, що ніщо не зіпсує нашої дружби. Але він тільки захитав головою й сказав: «Друже, я знаю. Я й раніше втрачав друзів через це. І я їх не виню. Буває, мені й до себе важко ставитися приязно через це. Така сила має в собі щось божественне - добре це божество чи лихе, не знаю. Але ми, смертні, лякаємося надто близького контакту як з Богом, так і з дияволом». Такі були його слова. Я їх пам'ятаю, ніби вчора почув, хоч і не знаю, що саме він мав на увазі. Що, лікарю, думаєте, він хотів сказати?

- Сумніваюся, що він і сам знав, що має на увазі, - роздратовано сказав доктор Дейв.

- Думаю, я розумію, - прошепотіла Енн. Вона слухала у своїй звичній манері, зі стиснутими вустами та блиском в очах. Капітан Джим насолодився вдячною усмішкою, перш ніж продовжити розповідь.

- Ну, невдовзі весь Глен і Чотири Вітри знали, що до вчителя приїжджає наречена, і всі раділи, бо дуже його поважали. І всі зацікавилися його домом - ЦИМ домом. Він обрав для нього це місце, бо звідси видно гавань і чути море. Він облаштував сад для своєї нареченої, але осокори посадив не він. Їх посадив пан Нед Расел. Але в саду є подвійний ряд троянд, які учениці школи висадили для нареченої вчителя. Він казав, рожеві символізують її щоки, білі - брови, а червоні - уста. Він так багато цитував поезію, що, гадаю, почав і сам говорити віршами. Майже кожен прислав йому якийсь маленький подарунок, щоб допомогти обставляти будинок. Коли сюди поселилися Рассели - а вони були досить забезпечені - то вони гарно його обставили, як бачите; але перші меблі тут були дуже прості. Цей будиночок, однак, був багатий на любов. Жінки присилали ковдри, скатертини й таке інше. Навіть сліпа стара тітка Маргарет Бойд сплела кошик для неї з ароматної лози. Дружина вчителя роками використовувала її для хустинок. Ну, нарешті все було готове - навіть дрова в каміні були готові, щоб їх запалили. Це був не той самий камін, але на тому самому місці. Пані Елізабет поставила тут це камін років п'ятнадцять тому. То був великий, старомодний камін, в якому можна було смажити бика. Не раз я сидів тут і розказував байки, як сьогодні.

Знову запанувала тиша, поки Капітан Джим мав зустріч з відвідувачами, яких Енн з Гілбертом не бачили - людьми, який сиділи довкола цього ж каміну в

роки, які вже проминули, з радістю в блискучих очах, перші ніж ті закрилися назавжди під землею в церковному дворі чи на морському дні. Колись тут вже бігали й сміялися діти. Тут зимовими вечорами збиралися друзі. Були танці, музика й жарти. Мріяли юнаки й дівчата. Для Капітана Джима цей дім заселяли тіні багатьох мешканців.

- Будинок закінчили першого липня. Тоді вчитель почав рахувати дні. Його часто бачили на березі, і ми тоді казали «Скоро вона буде з ним». Її чекали в середині липня, але вона не приїхала. Ніхто не тривожився. Судна часто затримувалися на дні, а то й тижні. «Королівський Вільям» запізнювався на тиждень - тоді на два - а тоді на три. І от ми почали боятися, і ставало все гірше й гірше. Зрештою, я просто не міг дивитися Джону Селвіну в очі. Знаєте, пані Блайт, - Капітан Джим стишив голос, - я почав думати, що вони, мабуть, виглядали як очі його прапрабаби, коли пекли її до смерті. Він нічого не казав, але проводив уроки, як уві сні, а тоді біг на берег. Не одну ніч він ходив там він заходу до світанку. Люди казали, що він збожеволів. Всі вже втратили надію - Королівський Вільям запізнювався на вісім місяців. Була середина вересня, а нареченої вчителя так і не було - і вже не буде, так ми думали. Три дні бушував великий шторм, і ввечері після нього я пішов на берег. Там я застав вчителя, який обіперся руками на великий камінь і вдивлявся в море. Я заговорив до нього, але він не відповів. Його очі, здавалося, дивилися на щось невидиме. Обличчя його було нерухоме, як в трупа. Я його покликав: «Джоне! Джоне!», - як налякане дитя, - «прокинься!». Той жадливий вираз, здається, вивітрився з його погляду. Він повернув до мене голову. Ніколи не забуду його обличчя. «Все добре, друже», - сказав він. - «Я бачив, як Королівський Вільям відпливає з Іст-Поінту. Вона буде тут до світанку. Завтра ввечері я сидітиму біля каміна зі своєю нареченою». Думаєте, він це дійсно тоді побачив?» - раптово спитав Капітан Джим.

- Господь його знає, - м'яко відповів Гілберт. - Велика любов і великий біль можуть творити хтозна-які дива.

- Я впевнена, що він це побачив, - серйозно сказала Енн.

- Ні-се-ніт-ни-ці, - сказав доктор Дейв, проте тепер менш упевнено.

- Во, знаєте, - поважно сказав Капітан Джим, - «Королівський Вільям» прибув у Чотири Вітри наступного ранку. Всі в Глені й вздовж узбережжя вийшли на старий причал її зустрічати. Вчитель виглядав її там усю ніч. Як ми кричали, коли корабель з'явився на горизонті.

Очі Капітана Джима світилися. Вони дивилися на гавань Чотирьох Вітрів шістдесят років тому, зі старим кораблем, як з'явився в променях сходу сонця.

- І Персіс Лі була на борту? - спитала Енн.

- Так - вона і дружина капітана. У них була страшна дорога - від одного шторму до іншого - і провізія закінчилася. Але ось вони нарешті припливли. Коли Персіс Лі ступила на старий причал, Джон Селвін схопив її у свої обійми - і люди перестали кричати й почали плакати. Я й сам заплакав, хоч і роками в цьому не признавався. Хіба не смішно, як хлопці соромляться сліз?

- Персіс Лі була гарна? - спитала Енн.

- Що ж, не знаю, чи назвали б ви її гарною - не знаю, - повільно проказав капітан. - Чомусь з нею ніколи про це не задумувався. Це просто було неважливо. У ній було щось таке миле й привабливе, що її не можна було не любити, от і все. Але на неї приємно було дивитися - великі, ясні карі очі й гора блискучого каштанового волосся, англійська шкіра. Вони з Джоном побралися в нашому домі того вечора; всі зблизька й здалека були там, а потім ми привезли їх сюди. Пані Селвін розпалила вогонь, і ми їх тут залишили, як Джон і бачив у своєму видінні. Дивна річ - дивна річ! Але я свого часу багато дивного надивився.

Капітан Джим глибокодумно захитав головою.

- Гарна історія, - сказала Енн, яка нарешті отримала достатню порцію романтики. - Скільки вони тут прожили?

- П'ятнадцять років. Невдовзі після їхнього весілля я вийшов в море, ще зовсім зелений. Але кожного разу, коли я повертався з плавання, то йшов сюди, навіть ще до того, як піти додому, і розповідав усе пані Селвін. П'ятнадцять щасливих років! Вони мали талант бути щасливими, ці двоє. Є такі люди, якщо ви колись звертали увагу. Вони НЕ МОГЛИ бути нещасними довго, що б не сталося. Раз чи два вони сварилися, бо обое були запальні. Але одного разу пані Селвін сміється цим своїм миленьким сміхом і каже: «Я жахливо почувалася, коли ми з Джоном сварилися, але глибоко в душі я була щасливою, що маю такого доброго чоловіка, з яким можна отак сваритися, а потім миритися». Потім вони переїхали в Шарлоттаун, і Нед Рассел купив цей будинок і привів сюди свою наречену. Вони були веселою молодого парою, я їх пам'ятаю. Пані Елізабет Рассел була Алековою сестрою. Вона перебралася до них десь за рік, і вона теж була життєрадісним створінням. Стіни цього будинку просочилися сміхом. Ви вже третя наречена, яку я тут бачу, пані Блайт - і найвродливіша.

Капітан Джим зумів надати своєму грубуватому компліменту делікатність фіалки, яку Енн прийняла з гордість. Того вечора вона була гарна, як ніколи, з рум'янцем нареченої на щоках і світлом любові в очах; навіть суворий доктор Дейв схвально на неї подивився й сказав своїй дружині, коли вони разом їхали додому, що рудоволоса дружина хлопця була наче справжня красуня.

- Пора мені повертатися на маяк, - оголосив Капітан Джим. - Я прекрасно провів вечір.

- Приходьте до нас якомога частіше, - сказала Енн.

- Цікаво, чи запросили б ви мене, якби знали, як радо я прийму це запрошення, - сказав Капітан Джим.

- Тобто, ви хочете спитати, чи мое запрошення щире, - всміхнулася Енн. - Що ж, щире. Чесно-пречесно, як казали ми в школі.

- Тоді я приходитиму. Найімовірніше, я вам докучатиму в будь-який час. І для мене буде честь, якщо ви теж до мене часом навідуватиметеся. Мені

завичай нема з ким поговорити, крім Першого Помічника, благослови Господь його товариську душу. Він вміє слухати, але говорити він не мастак. Ви молода, я старий, але наші душі одного віку. Ми обое належимо до того типу людей, які знають Йосифа, як сказала б Корнелія Браянт.

- Знали Йосифа? - спантеличено перепитала Енн.

- Так. Корнелія ділить людей на два типи - тих, хто знає Йосифа, і тих, хто не знає. Якщо людина сходиться з тобою в поглядах, і має подібні смаки й почуття гумору - значить, ви належите до тих, хто знає Йосифа.

- О, я зрозуміла, - сказала Енн, на яку раптом пролилося світло. - Я це називала - і все ще називаю «споріднені душі» в лапках.

- Точно, так, - погодився Капітан Джим. - Оце ми і є, що б ЦЕ не було. Коли ви сьогодні зайшли, пані Блайт, я сказав собі: «Так, вона знає Йосифа». І добре, що так, бо інакше ми не могли б насолоджуватися товариством одне одного. Як на мене, то люди, які знають Йосифа - сіль землі.

Місяць щойно піднявся, коли Енн з Гілбертом пішли провести своїх гостей до дверей. Чотири Вітри починали ставати мрією, чарівною гаванню, в якій ніколи не може лютувати буря. Верхівки осокорів вздовж під'ізної алеї, високих і темних, ніби вбраних в сутани, бралися сріблом.

- Завжди любив осокори, - сказав Капітан Джим, махаючи на них довгою рукою. - Дерева принцес. Тепер вони вийшли з моди. Люди скаржаться, що в них сохнуть верхівки й вони втрачають вигляд. Може й так - якщо тільки кожного року не ризикувати власною шиєю та лазити кожної весни по драбині, щоб їх обстригти. Я завжди їх обстригав для пані Елізабет, тому її осокори мали охайний вигляд. Вона їх особливо любила. Їй подобалося, які вони горді й показні. ВОНИ не братаються з кожним Томом, Діком і Гаррі. Клені - то просто компанія, пані Блайт, а осокори - високе товариство.

- Яка гарна ніч, - сказала пані докторова, сідаючи в бричку.

- Ночі переважно гарні, - сказав Капітан Джим. - Але я от дивлюся на місячне сяйво над Чотирма Вітрами й гадаю, що ж залишається для неба. Місяць мій великий друг, пані Блайт. Я його люблю, скільки себе пам'ятаю. Коли я мав вісім років, то заснув у саду одної ночі, і ніхто не зауважив. Я прокинувся серед ночі й перелякався до смерті. Які тіні, які дивні звуки! Не смів і ворухнутися. Тільки припав до землі й пишав, як мишка. Здавалося, що на світі крім мене одного більше нікого нема. А тоді раптом я побачив місяць, який заглядав на мене крізь гілки яблунки, просто як старий друг. І мені зразу стало спокійніше. Встав і пішов у дім, відважний, як лев, дивлячись на місяць. Не одну ніч я спостерігав за ним з палуби свого корабля, у далеких морях. Чому ви ж мені не кажете нарешті закрити рота на замок і йти додому?

Сміх і побажання доброї ночі затихли. Енн з Гілбертом обійшли сад, тримаючись за руки. Струмок, який біг через куток, вкривався брижами в тіні беріз. Мак вздовж його берега скидався на чаші місячно світла. Квіти, посаджені руками нареченої вчителя, наповнювали повітря своїми ароматами, як благословення минулих днів. Енн зупинилася, щоб надихатися.

- Люблю нюхати квіти в темряві, - сказала вона. - Тоді можна відчути їхню душу. Ох, Гілберте, цей будиночок - все, про що я мріяла. І я така рада, що я тут не перша наречена!

VIII. Пані Корнелія Браянт робить візит

Вересень того року був місяцем золотих туманів і пурпурової імли в Гавані Чотирьох Вітрів - місяць осяяних сонцем днів і ночей, які купалися в місячному світлі чи пульсували зорями. Жоден шторм його не затьмарив, не здіймався сильний вітер. Енн з Гілбертом приводили до ладу своє гніздечко, гуляли пляжем, плавали в гавані, їздили в Чотири Вітри та в Глен, чи порослими папороттю, віддаленими лісовими дорогами; словом, мали такий медовий місяць, якому могли б позаздрити будь-які закохані.

- Якби життя мало взяти й зупинитися, все одно варто було народитися заради останніх чотирьох тижнів, правда? - сказала Енн. - Не думаю, що нам ще колись випаде таких чотири ідеальні тижні - але вони в нас були. Все - вітер, погода, люди, Будинок Мрії - змовилися, щоб зробити наш медовий місяць чудесним. Не було навіть жодного дощового дня, відколи ми приїхали.

- І ми жодного разу не сварилися, - дражнився Гілберт.

- Ну, «це така насолода, яку краще відкласти», - процитувала Енн. - Я така рада, що ми вирішили провести медовий місяць тут. Наші спогади про нього завжди будуть пов'язані з цим місцем, будинком наших мрій, замість того, щоб бути розкиданими по чужих місцях.

В атмосфері їхнього нового дому відчувався дух романтики та пригод, якого бракувало Енн в Ейвонлі. Хоч там вона теж жила недалеко від моря, воно не було частиною її життя. У Чотирьох Вітрах воно її оточувало й постійно кликало до себе. Вона його бачила з кожного вікна нового дому. Воно завжди шуміло в неї у вухах. Судна щодня припливали на причал в Глені чи відпливали на заході сонця, у порти за півсвіту звідти. Рибальські човни під білими крилами впливали вранці, а на вечір поверталися навантажені. Моряки й рибалки їздили звивистими червоними дорогами гавані, безтурботні й задоволені. Завжди було відчуття духу пригод і далеких мандрів. У Чотирьох Вітрах життя було не таке врівноважене й усталене, як в Ейвонлі; на них дув вітер змін; море гукало мешканців узбережжя, і навіть ті, хто не міг відповісти на його поклик, відчували його збудження, хвилювання, таємниці й можливості.

- Тепер я розумію, чому деякі люди мусять виходити в море, - сказала Енн. - Це бажання, яка напливає на нас постійно - попливти за горизонт, де заходить сонце - має бути дуже сильне, якщо з ним народитися. Не дивуюся, що Капітан Джим через нього втік. Не буває такого, щоб я побачила корабель, який впливає з каналу, чи чайку, яка кружляє над дюнами, і не захотіла й собі опинитися на борту чи мати крила, не як голуб, «полетів би й відпочив би», а як чайка, кинутися в саме серце шторму.

- Ти залишишся тут зі мною, Енн, дівчинко, - ліниво проказав Гілберт. - І нікуди ти від мене не полетиш ні в який шторм.

Вони сиділи на своєму порозі з червоного піщаника, наближався вечір. Довкола них панував спокій - на землі, в морі й на небі. Над ними кружляли сріблясті чайки. Горизонт був облямований рядами ніжно-рожевих хмар. Тишу в повітрі порушувала тільки пісня вітру та хвиль. Бліді айстри колихалися в сухих, імливих лугах між ними та гаванню.

- Лікарі, які всю ніч доглядають хворих, думаю, мають не вельми пригодницький настрій, - поблажливо сказала Енн. - Якби ти виспався минулої ночі, то так само готовий би був зараз до польоту фантазії.

- Я добре попрацював минулої ночі, Енн, - тихо сказав Гілберт. - Дякуючи Богу, я врятував життя. Це вперше я таке можу сказати. Всі інші рази я хіба допоміг; але, Енн, якби я всю ніч не сидів в Елонбі й не боровся зі смертю, та жінка померла б до ранку. Я спробував експеримент, який в Чотирьох Вітрах ще не випробовували. Не думаю, що хтось таке взагалі десь раніше робив за межами лікарні. Минулої зими в Кінгспорті його вперше провели. Я б теж не посмів, якби не було очевидним, що жодного іншого виходу немає. Я ризикнув - і все вдалося. У результаті врятовано добру жінку й матір на довгі, щасливі роки життя. Коли я сьогодні вранці їхав додому, і над гаванню підіймалося сонце, я подякував Богу за обрану мною професію. Я взяв участь в нелегкому бою й переміг - подумай тільки. Енн, ПЕРЕМІГ в бою проти Великого Руйнівника. Ось чим я мріяв займатися, коли ми розмовляли з тобою про те, що хочемо робити в житті. Та моя мрія здійснилася сьогодні вранці.

- Це єдина твоя мрія, яка здійснилася? - спитала Енн, яка добре знала, якою буде відповідь, але все одно хотіла її почути.

- ТИ знаєш, Енн, дівчинко, - сказав Гілберт, всміхаючись їй у вічі. У цей момент на порозі маленького білого будинку на узбережжі Гавані Чотирьох Вітрів сиділо двоє абсолютно щасливих людей.

Тепер Гілберт змінив інтонацію й сказав:

- Я мав чекати на корабель на нашій під'ізній алеї?

Енн глянула й скочила на ноги.

- Це або пані Корнелія Браянт, або пані Мур з візитом, - сказала вона.

- Я піду в кабінет, і якщо це пані Корнелія - попереджаю, я підслуховуватиму, - сказав Гілберт. - З того, що я чув про пані Корнелію, можу зробити висновок, що розмова з нею, м'яко кажучи, не буде нудною.

- Це може бути пані Мур.

- Не думаю, що постать схожа на неї. Я бачив її, як вона працювала в саду на днях, і хоч бачив її здалеку, вона здалася стрункішою. Схоже, вона не дуже товариська, якщо, будучи твоєю найближчою сусідкою, ще сюди не навідалася.

- Значить, вона все ж не схожа на пані Лінд, інакше б цікавість привела її сюди, - сказала Енн. - Думаю, це пані Корнелія.

І справді, це була пані Корнелія; ба більше, пані Корнелія приїхала не з модним коротким візитом привітати молодят. Вона мала зі собою своє рукоділля під пазухою, а коли Енн запросила її зайти, та відразу зняла об'ємний крилатий капелюх від сонця, який тримався в неї на голові, незважаючи на вересневий бриз, який нікого не жалів, за допомогою гумки під вузликом світлого волосся. Ніяких шпильок для пані Корнелії. Її мама обходилася гумками, і вона обійдеться! У неї було свіже, кругле, рожево-біле обличчя та веселі карі очі. Вона геть не була схожа на звичну стару діву, і щось в її вигляді миттю завоювало прихильність Енн. Зі старою інстинктивною здатністю розпізнавати споріднені душі вона миттю зрозуміла, що їй сподобається пані Корнелія, не зважаючи на деякі дивацтва в її вбранні.

Хіба пані Корнелія могла прийти в гості, вбрана в смугастий біло-блакитний фартух і в шалі шоколадного кольору, всипаної велетенськими рожевими трояндами. І ніхто, крім пані Корнелії не міг би в такому вбранні мати такий гідний вигляд. Навіть якби пані Корнелія з'явилася так у палац привітати принцесу, вона б мала не менш гідний вигляд. За нею так само б тягнувся шлейф з трояндами по мармуровій підлозі, якби вона прямувала до принцеси, щоб сказати їй, що наявність чоловіка, чи то принца, чи простолюдина, не було чимсь, чим можна хвалитися.

- Я принесла зі собою роботу, пані Блайт, дорогенька, - зауважила вона, розгортаючи якусь делікатну тканину. - Треба чимскоріше закінчити, часу вже нема.

Енн дещо здивовано подивилася на білу одежину, розстелену на пишних колінах пані Корнелії. Це явно була дитяча сорочка, і вона була прекрасно виконана, з маленькими рюшами та складками. Пані Корнелія поправила окуляри й взялася вишивати витонченими швами.

- Це для пані Фред Проктор з Глену, - доповіла вона. - Вона з дня на день має народити восьму дитину, і ще нічого не готово. Інші семеро доношували одяг, який вона підготувала для свого першого, а шити ще щось вона не мала ні часу, ні сили, ні бажання. Ця жінка - мучениця, пані Блайт, тут вже мені повірте. Коли вона вийшла за Фреда Проктора, я то знала, що з цього буде. Він був одним з тих привабливих у своїх аморальності чоловіків. Після весілля вся привабливість вивітрилася, і залишилися тільки аморальність. Він п'є й нехтує сім'єю. Схоже на чоловіка, еге? Навіть не знаю, як пані Проктор могла б пристойно вдягати своїх дітей, якби сусіди їй не допомагали.

Як Енн пізніше дізналася, пані Корнелія була єдиною сусідкою, яка завдавала собі клопоту дбати про пристойність молодих Прокторів.

- Коли я почула про восьму дитину, то вирішила щось для неї пошити, - продовжила пані Корнелія. - Це вже остання одежина, і я хочу закінчити її сьогодні.

- Дуже гарно, - сказала Енн. - Я принесу своє шиття, за компанію. Ви прекрасна швачка, пані Браянт.

- Так, я найкраща швачка в цих краях, - сказала пані Корнелія, ніби констатувала факт. - Мушу бути! Боже, я нашила більше, ніж якби мала сотню власних дітей, тут вже мені повірте! Я, мабуть, божевільна, що вишиваю сорочку для восьмої дитини. Але, Боже, пані Блайт, дорогенька, вона ж не винна, що восьма, і я дуже хочу, щоб в неї було хоч щось гарне, так, ніби вона БАЖАНА. Ніхто не хоче бідолашного малючка - тому я так заметушилася, щоб хоч якось це компенсувати.

- Будь-яка дитина могла б пишатися такою сорочкою, - сказала Енн, тепер зі ще сильнішим відчуттям, що пані Корнелія їй сподобається.

- Ви, напевно, думали, що я до вас вже й не зайду, - припустила пані Корнелія. - Але це місяць жнив, знаєте, і я була зайнята - і навколо багато робочих рук, які більше ідять, ніж працюють, як і всі чоловіки. Я б прийшла вчора, але ходила на похорон пані Родерік Макалістер. Спочатку я думала, що в мене так сильно болить голова, що мені там буде геть невесело. Але їй було сто років, і я завжди обіцяла собі, що піду до неї на похорон.

- І як все пройшло? - спитала Енн, яка зауважила, що двері кабінету були прочинені.

- Що пройшло? А, похорон був розкішний. Вона мала багато рідні. У процесії було понад сто двадцять екіпажів. Сталося також дещо смішне. Я думала, що помру, коли почула, як старий Джо Бредшо, невіруючий - в церкві його не побачиш - завзято виспіває «У захисті Ісусових обіймів». Він пишається своїм співом - тому похоронів ніколи не пропускає. Бідна пані Бредшо була не в настрої до співу - геть спрацьована. Старий Джо вряди-годи купує їй якийсь подарунок і приносить новий інструмент до городу. Типовий чоловік. Але чого чекати від чоловіка, який ніколи не ходить до церкви, навіть до методистів? Я була дуже рада, коли побачила вас з молодим доктором в пресвітеріанській церкві вашої першої тут неділі. Для мене лікар не лікар, якщо він не пресвітеріанин.

- Ввечері минулої неділі ми були в методистській церкві, - хитро додала Енн.

- О, доктору Блайту, напевно, треба час від часу з'являтися і в методистів, там теж є його пацієнти.

- Мені дуже сподобалася проповідь, - прямо заявила Енн. - І, як на мене, молитва їхнього священника була гарніша зі всіх, що я колись чула.

- О, я не сумніваюся, що він вміє молитися. Ніхто не молився так гарно, як старий Саймон Бентлі, який був вічно п'яний, і чим більше він пив, тим гарніше молився.

- Методистський священник дуже добре виглядає, - сказала Енн заради відчинених дверей кабінету.

- Так, справжній красень, - погодилася пані Корнелія. - І ДУЖЕ жіночний. І думає, що кожна дівчина, яка на нього подивиться, в нього закохується - ніби методист це якийсь подарунок долі! Якщо ви з доктором послухаєтеся

МОЄЇ поради, то не будете зв'язуватися з методистами. Мій девіз - якщо ти пресвітеріанин - будь пресвітеріанином!

- Ви не думаете, що методисти так само йдуть на небо, як і пресвітеріани? - стримуючи усмішку, спитала Енн.

- Це вирішувати не нам. Це в руках вищих за наші, - серйозно сказала пані Корнелія. - Але на землі я з ним зв'язуватися не збираюся, що б там не чекало нас на небесах. ЦЕЙ священник методистів неодружений. Попередній був жонатий, і його жінка була найдурнішим, найфривольнішим створінням, яке я коли-небудь бачила. Якось я сказала її чоловіку, що йому слід було зачекати, поки вона виросте, перші ніж з нею одружуватися. Він сказав, що хотів сам її виховати. Типовий чоловік.

- Важко визначити, чи людина вже виросла, - засміялася Енн.

- Що правда, то правда, дорогенька. Дехто вже народжується дорослим, а інші й до вісімдесяти лишаються дітьми, тут вже мені повірте. Та сама пані Родерік, про яку я тобі говорила, так і не виросла. Розуму в неї що в десять років, що в сто була дрібка.

- Може, тому вона так довго й прожила, - припустила Енн.

- Може. Але я б краще прожила п'ятдесят розважливих років, ніж сто дурних.

- Але тільки уявіть, яким нудним був би світ, якби всі були розсудливі, - відказала Енн.

Пані Корнелія не брала участі в безглуздох суперечках.

- Пані Родерік була Мілгрейв, а Мілгрейви ніколи не відзначалися великим розумом. Її племінник, Ебенезер Мілгрейв, був несповна розуму. Він думав, що помер, і сварився зі своєю жінкою, що вона його не ховає. Я б на її місці так і зробила.

Пані Корнелія мала такий рішучий вигляд, що Енн так і бачила лопату в неї в руці.

- А ви не знали ЖОДНОГО доброго чоловіка, пані Браянт?

- О, так, повно - он там, - сказала пані Корнелія, махаючи рукою на відчинене вікно в напрямку церковного цвинтаря.

- А живих? - не здавалася Енн.

- О, та є декілька, тільки щоб довести, що в Бога немає нічого неможливого, - неохоче визнала пані Корнелія. - Не заперечую, що якщо спіймати декотрого чоловіка молодим і його правильно виховати, і якщо його матір добре його до того лупцювала, то може вийти щось пристойне. ВАШ чоловік не такий вже й поганий, як на чоловіка, з того, що я чула. Припускаю, - пані Корнелія гостро глянула на Енн поверх окулярів, - ви думаете, він такий єдиний і неповторний на світі.

- Так і є, - миттю відповіла Енн.

- Ох, добре, я вже таке чула від іншої нареченої, - зітхнула пані Корнелія. - Джені Дін, коли виходила заміж, теж думала, що її чоловік такий єдиний і неповторний. І була права. І слава Богу, тут вже мені повірте. Він вів страшне життя - і залицявся до своєї другої жінки, коли Джені була на смертному одрі. Типовий чоловік. Тим не менше, ваша впевненість, сподіваюся, буде виправдана, дорогенька. Молодий лікар добре справляється. Я спочатку мала деякі побоювання, бо люди тут завжди думали, що старий доктор Дейв - єдиний лікар на світі. Доктор Дейв був не дуже тактовний - завжди говорив про мотузки в будинку, в якому хтось повісився. Але люди забували про свої зранені почуття, коли починав боліти живіт. Якби він священником, а не лікарем, йому б ніколи не простили. Душевний біль і наполовину не так сильно хвилює людей, як біль в животі. Й оскільки вже ми обоє пресвітеріанки, і навколо немає жодного методиста не скажете, що думаєте про нашого священника?

- Ну... справді... я... що ж, - зникнула Енн.

Пані Корнелія кивнула.

- Отож-бо. Повністю з вами згідна, дорогенька. Ми зробили помилки, коли запросили сюди ЙОГО. Його обличчя скидається на довгий надгробок, еге? У нього на лобі треба написати «вічна пам'ять». Ніколи не забуду його першу проповідь тут. Там було щось про те, що кожен має займатися тим, що найкраще вміє - хороша тема, звісно; але які він використовував приклади! «Якби ви мали корову і яблуньку, і якби прив'язали яблуньку в стайні, а корову посадили в саду, вверх ногами, скільки молока ви б отримали з яблуньки, і скільки яблук з корови?». Чи ви коли-небудь таке чули, дорогенька? Добре, що того дня там не було методистів - ото б вже вони мали про що поговорити. Але що мені в ньому найбільше не подобається, так це його звичка зі всіма погоджуватися, що б йому не говорили. Якби йому сказали: «Ви негідник», він би тільки відповів з посмішкою: «Так і є». Священник має мати хребет. Словом, такий собі преподобний осел. Але це, звісно, між нами. Коли десь поряд є методисти, я його возвеличую до небес. Дехто каже, його жінка надто яскраво вдягається, на що я кажу, якщо вже маєш кожен день дивитися на це обличчя, то треба якимось підіймати собі настрій. Від мене ніколи не почувеш, щоб я засуджувала вбрання жінки. Добре, що її чоловік не надто скупий і дозволяє їй так вдягатися. Не те щоб я сама багато уваги приділяла гардеробу. Жінки вдягаються на догоду чоловікам, а до такого я принижуватися не буду. Мое життя було досить приємним та комфортним, і все завдяки тому, що я ніколи не переймалася тим, що думають чоловіки.

- Чому ви так ненавидите чоловіків, пані Браянт?

- Боже, дорогенька, я їх не ненавиджу. Вони того не варті. Я їх просто зневажаю. Думаю, ВАШ чоловік мені сподобається, якщо він продовжуватиме так, як і почав. Але крім нього єдині чоловіки на світі, проти яких я нічого не маю, це старий лікар і Капітан Джим.

- Капітан Джим просто чудовий, - широко погодилася Енн.

- Капітан Джим хороший чоловік, але й трохи надокучливий. Його неможливо розізнати. Я вже двадцять років намагаюся, а він все залишається

спокійним. Мене це трохи дратує. Думаю, жінка, яка мала за нього вийти, знайшла собі чоловіка, який влаштував їй скандал двічі на день.

- А хто вона?

- Ох, та не знаю, дорогенька. Не пригадую, щоб Капітан Джим до когось залицявся. Скільки його знаю, він вже був підстаркуватий. Йому шістдесят сім, знаєте. Не знаю, чому він залишився холостяком, але якась причина має бути, то вже мені повірте. Він перестав виходити в море п'ять років тому, після всього життя в плаваннях, і нема такого куточка на землі, куди б він ще не засунув свій ніс. Вони з Елізабет все життя були нерозлучними приятелями, але про кохання там мова не йшла. Елізабет так і не вийшла заміж, хоч мала не одну нагоду. Вона була великою красунею замолоду. Того року, коли Принц Вельський прибув на Острів з візитом, вона гостювала у свого дядька в Шарлоттауні, і її запросили на великий бал. Там вона була найгарнішою дівчиною, і Принц з нею танцював, а інші жінки, з якими він не танцював, страшно розізлилися, бо їхній соціальний статус був вищий за її, і вони казали, що він не мав ними нехтувати. Елізабет завжди дуже пишалася тими танцями. Злі язички казали, що через них вона й не вийшла заміж - не могла опуститися до простого чоловіка після танців з принцом. Але то неправда. Якось вона назвала мені справжню причину - це тому що вона мала такий характер, що боялася не вжитися з жодним чоловіком. Вона й справді мала запальний характер - їй часом доводилося підійматися нагору й кусати комод, щоб заспокоїтися. Але я їй сказала, що це не причина не виходити заміж, якщо вона хоче. Немає жодної причини давати чоловікам монополію на характер, чи не так, пані Блайт, дорогенька?

- Я й сама часом показую характер, - зітхнула Енн.

- От і добре, дорогенька. Мене сідатимуть вам на голову, тут вже мені повірте! Ваші рудбекії нівроку розрослися! Гарний сад. Відолашна Елізабет завжди про нього дбала.

- Мені він подобається, - сказала Енн. - Добре, що тут повно старомодних квітів. До речі про садівництво, ми хочемо когось найняти, щоб перекопав ділянку за ялинами й засадив полуницями. Гілберт такий зайнятий, що цієї осені точно не матиме часу. Нікого не знаєте, хто міг це зробити?

- Ну, Генрі Гемонд з Глену таким займається. Він, напевно. Погодиться. Він, правда, більше цікавиться своїм заробітком, ніж роботою, і як робить перерву, то забуває, що має вертатися до роботи. Батько в дитинстві кинув у нього пеньком. Гарно, правда? Типовий чоловік! Хлопець, звісно, так і не прийшов до себе. Але він єдиний, кого я можу порекомендувати. Минулої весни він помалював мій будинок. Гарно вийшло, правда?

Енн врятував годинник, який саме вибив п'яту годину.

- Боже, вже так пізно? - вигукнула мані Корнелія. - як швидко летить час, коли добре його проводиш! Ну, мушу йти.

- Ні-ні! Ви залишитися й поп'єте з нами чаю! - завзято сказала Енн.

- Ви мене запрошуєте, бо так треба, чи тому що самі хочете? - спитала пані Корнелія.

- Бо хочу.

- Тоді я залишуся. Ви належите до тих, хто знає Йосифа.

- Я знаю, ми подружимося, - сказала Енн, з усмішкою, яку знали лише люди їхньої віри.

- Так, дорогенька. Слава Богу, друзів ми можемо обирати. Родичів треба приймати такими, якими вони є, і бути вдячними, якщо поміж них нема злочинців. Не те що б я мала багато родичів - хіба двоюрідних. Я, можна сказати, самотня душа, пані Блайт.

У голосі пані Корнелії прозвучала сумна нотка.

- Називайте мене Енн, - імпульсивно вигукнула Енн. - Це було б так по-домашньому. Всі в Чотирьох Вітрах, крім чоловіка, називають мене пані Блайт, і від цього я відчуваюся тут чужою. А ви знаєте, що ваше ім'я дуже близьке до того, як я хотіла називатися в дитинстві. Я ненавиділа ім'я Енн і подумки називала себе «Корделія».

- Мені подобається Енн. Так звали мою матір. Старомодні імена найкращі й наймиліші, на мою думку. Якщо ви йдете робити чай, то можете прислати до мене молодого доктора. Він лежить у себе в кабінеті на дивані, відколи я прийшла, і сміється зі всього що я говорю.

- Як ви знаєте? - вигукнула Енн, надто приголомшена надприродною проникливістю пані Корнелії, аби ввічливо заперечити.

- Я бачила його біля тебе, коли підходила до будинку, і я знаю чоловічі хитрощі, - відповіла пані Корнелія. - Ну, я закінчила свою сорочечку, і тепер восьма дитина може з'являтися на світ, коли їй заманеться.

ІХ. Вечір на маяку Чотирьох Вітрів

Енн з Гілбертом нарешті змогли зробити обіцяний візит на маяк Чотирьох Вітрів у кінці вересня. Вони давно планували туди вибратися, але щось завжди ставало їм на заваді. Капітан Джим заходив до них декілька разів.

- Я не буду церемонитися, пані Блайт, - сказав він Енн. - Я залюбки сюди приходжу й не буду відмовляти собі в такому задоволенні тільки тому, що ви ще не були в мене. Ті, хто знає Йосифа, не мають отак торгуватися. Я приходитиму, коли зможу, і ви приходьте, коли можете, і якщо ми можемо душевно побалакати, то яка різниця, під чиім дахом.

Капітану Джиму дуже сподобалися Гог з Магогом, які сиділи над домашнім вогнищем з такою ж гідністю й апломбом, як і в Садибі Петті.

- Хіба ж вони не симпатичні? - задоволено примовляв він; і він завжди вітався та прощався з ним на рівні з господарями будинку. Капітан Джим не мав наміру образити їхні домашні божества браком поваги й манер.

- Ви цей дім довели до досконалості, - сказав він Енн. - Ніколи він ще не був таким гарним. Пані Селвін мала свій смак і творила дива; але в ті часи люди ще не мали гарних штор, картин та інших дрібничок, як ви. А Елізабет жила минулим. Ви ж сюди принесли майбутнє, можна сказати. Я був би задоволений, навіть якби ми не могли розмовляти, коли я сюди приходжу - просто сидіти й дивитися на вас і ваші картини та квіти вже було б за щастя. Гарно - дуже гарно.

Капітан Джим був відданим шанувальником краси. Кожна гарна річ, яку він бачив або чув, давала йому відчуття внутрішньої радості, яка осявала його життя. Він добре усвідомлював брак власної миловидності й через це побивався.

- Люди кажуть, що я добрий, - відзначив він якимось з тугою в голосі, - але часом я шкодую, що Бог не створив мене наполовину менше добрим, але трохи вродливішим. Але хтось мусить бути непоказним, інакше б пані Блайт не сяjala б тут так яскраво.

Одного вечора Енн з Гілбертом нарешті вибралися на маяк Чотирьох Вітрів. День починався похмуро, небо було закутане в сірі хмари та туман, але тепер воно розквітло червоно-золотими барвами. Над пагорбами розкинулося янтарне бездоння під вогнем західного сонця. На півночі небо взялося маленькими золотими баранцями. Білі вітрила судна, яке спускалося каналом на південь, до краю пальмових дерева, теж запалали вогнем від червоного світла. За ним воно охопило білу поверхню піщаних дюн. Праворуч воно впало на старий будинок між вербами та струмок і заграло на вікнах, від чого ті перевилися кольорами багатшими, ніж на вітражах соборів. Вони світилися на сірих стінах, як багряні думки живої душі, ув'язненої в тьмяній оболонці.

- Той будинок над струмком завжди виглядає так самотньо, - сказала Енн. - Я ніколи не бачу там ніяких відвідувачів. Нам, звісно, не видно під'їзної дороги до нього - але не думаю, що там багато відбувається. Дивно, що ми ще не бачилися з Мурами, хоча вони живуть всього за п'ятнадцять хвилин від нас. Може, я бачила їх у церкві, але якщо й так, то я про це не знаю. Шкода, що вони такі нетовариські - вони наші єдині сусіди.

- Мабуть, вони не знають Йосифа, - засміявся Гілберт. - Ти вже довідалася, хто та дівчина, яку ти вважаєш такою красунею?

- Ні. Я чомусь все забуваю про неї спитати. Але я більше ніде її не бачила, тому, напевно, вона й справді не звідси. О, сонце вже зникло - а ось і маяк.

З настанням сутінків над полями й над гаванню, над дюнами та затокою лягла широка смуга світла.

- У мене таке відчуття, ніби це світло підхопить мене й віднесе в море, - сказала Енн, коли вони потрапили під промінь; і вона відчула полегшення, коли вони підійшли достатньо близько до маяка, щоб опинитися всередині кола сліпучих спалахів.

Коли вони звернули з вузької дороги, яка вела через поля до маяка, то зустріли чоловіка, який звідти йшов – чоловіка такого незвичайного вигляду, що на якусь мить вони просто витріщилися. Він однозначно мав гарну зовнішність – високий, широкоплечий, з правильними рисами, римським носом і широкими сірими очима; вдягнений він був як заможний фермер у своєму найкращому недільному вбранні. Але від грудей до колін у нього розвівалася хвиляста коричнева борода, а з-під його фетрового капелюха вибивалася грива такого самого волосся.

– Енн, – прошепотів Гілберт, коли їх вже не можна було почути, – ти ж нічого не підлила в лимонад, який дала мені перед виходом з дому?

– Ні, не підлила, – сказала Енн, придушуючи сміх, щоб загадковий чоловік, якого вони щойно минули, її не почув. – Хто ж це може бути?

– Не знаю; але якщо Капітан Джим тримає тут привидів, то я почну носити сюди з собою холодну зброю. Він не моряк, хоч тоді б ще можна було якось зрозуміти його зовнішній вигляд; він, напевно, з того боку гавані. Дядько Дейв каже, що ви там мають кількох диваків.

– А я думаю, що дядько Дейв трохи упереджений. Бо, знаєш, всі люди з того боку гавані, які ходять до церкви, здаються дуже милими. Ой, Гілберте, дивися, яка краса!

Маяк Чотирьох Вітрів був збудований на вершині скелі з червоного піщаника, яка виступала над затокою. З одного боку простягався берег сріблястого піску; з іншого – червоні скелі, які круто здіймалися над бухтами. Це узбережжя знало магію й таємниці шторму та зірок. Над такими узбережжями панує дух самотності. Ліси ніколи не самотні – вони повняться шепотом, жестами, дружнім життям. Але море – велична душа, яка вічно стогне про якийсь великий смуток, яким не може поділитися, і через який замикається в собі на цілу вічність. Ми ніколи не зможемо проникнути в його нескінченну містерію – ми можемо тільки гадати, зачаровані, у благоговінні, на його краю. Ліси кличуть нас сотнями голосів, але море має тільки один голос – могутній голос, який топить таші душі у своїй величавій музиці. Ліси – людські, але море належить архангелам.

Енн з Гілбертом застали дядька Джима на лавці надворі біля маяка, який саме додавав останні штрихи до іграшкової шхуни майстерної роботи. Він підвівся й запросив їх до свого помешкання зі своєю делікатною, неусвідомленою ввічливістю, як так йому пасувала.

– Сьогодні видався гарний день, пані Блайт, а тепер він став ще кращим. Хоче трохи посидіти надворі, поки горить світло? Я якраз закінчив цю іграшку для свого племінника, Джо, він живе в Глені. Спочатку я йому пообіцяв її зробити, а потім пошкодував, бо його матері це не сподобалося. Вона боїться, що він згодом захоче стати моряком, і не хоче заохочувати в ньому такі пориви. Але що я міг вдіяти, пані Блайт? Я ж йому пообіцяв, як на мене, дуже підло порушувати обіцянку, дану дитині. Ходіть, сідайте. Година швидко пролетить.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=63937151&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.